

Valiukenas M.
16140 So. Tripp Ave.
Chicago, IL 60629

SECOND CLASS USPS 157-580

LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVIII SEPTEMBER - RUGSĖJO 23, 1993 Nr. 36

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

DIRVA

MININT RUGSĖJO AŠTUNTĄJĄ

Vincas Trumpa

Dėkoju LA Tautinės Sąjungos skyriaus valdybos pirm. dr. Povilui Švarcui už pakvietimą dalyvauti šioje Tautos šventėje. Bijau, kad tai gali būti paskutinė tokia proga. Ligi šiol turėjome dvi valstybines šventes: Vasario 16-tąją kaip Nepriklausomybės šventę ir Rugsėjo 8-tąją kaip Tautos šventę. Dabartinė Lietuvos vyriausybė nutarė paskelbti Liepos 6-tąją kaip istorinę Lietuvos valstybės šventę, nes tą dieną 1253 m. Lietuvos valdovas Mindaugas tapo Lietuvos karaliumi. Taigi rugsėjo 8-tajai, kaip nepavykusios Vytauto Didžiojo karūnacijos šventei, lyg ir neliktų vietos. O kadangi, kaip visi gerai žinome, kiekviena valdžia yra iš Dievo, tad nevalia jos neklausyti.

Prisipažinsiu, man būtų truputį gaila, jeigu Rugsėjo 8-toji nebebūtų toliau švenčiama, kaip Tautos šventė. Ne tiek dėl jos istorinės reikšmės, kiek dėl to, kad ją, ypač Lietuvoje, labai patogu švęsti. Pradžią rugsėjo, oras dažniausiai gražus, nors dar ir ne bobų vasara, didieji ūkio darbai apdirbti, miestai ir miesteliai užplūdę moksleivių ir studentų. Nieku tuo negali pasigirti nei Vasario 16-toji, nei Liepos 6-toji. Dėl Liepos 6-tosios istorinės reikšmės net mūsų istorikai negali susitarti. Be abejo, jau ir prieš Mindaugą Lietuva buvo valstybė. Pats Mindaugo krikštas ir jo karūna susijusi su beveik visos Žemaitijos atidavimu Livonijos ordinui. Kad Mindaugas nebuvo labai po-

puliarus valdovas, liudija jo paties ir jo vaikų žiaurus nužudymas.

Vytautas, be abejo, buvo populiariesnis valdovas. Jo karūnos laukė ne tik Vilnius, bet gangreit visa Lietuva ir Žemaitija. Deja, jo vainikavimąsi lenkai sutrukdė.

Bet galbūt kas daugiausia kalba už Rugsėjo 8-tąją, kaip Tautos šventę, kad tą dieną beveik visoje Lietuvoje yra švenčiama ir kaip Dievo Motinos Marijos gimimo dienos šventė. Nežinau, kaip visur kitur, bet Šiluvos apylinkėse ji buvo vadinama Šilinių atlaidais. Tas vardas pas mus greičiausiai bus atėjęs dar iš pagoniškos Lietuvos laikų. Turbūt nereikia nei sakyti, ką lietuviui reiškė giria, miškas arba šilas. Daukantas kalbėjo apie miško ir lietuvių harmoniją, Antanas Baranuskas gražiai apraudojo Anykščių šilėlių, o lyriškiausias poetas Jonas Aistis taip prakalba i šilą:

*Kalba vėjas šile
Ir vanduo akmenyse,
O aš žodžio surast negaliu.*

Dar ir šiandien tebestovi akyse mano jaunystės prisiminimai, ką reiškė Šilinių atlaidai Šiluvos apylinkėse, kai visais keliais ir takais, važiuotos ir pėsčios margos žmonių voros traukdavo Šiluvos link. Įdomu, kad net bolševikmečiu Vilniaus radijas ir spauda skųsdavosi, kad net nuo Troškūnų ir Ukmergės žmonės metę darbus traukdavo i Šiluvos atlaidus. Galima nesusunkiai įsivaizduoti, kas dedasi šiomis dienomis visoje

Popiežius Jonas Paulius II atvykęs į Lietuvą specialiu autovežimu važiuoja Vilniaus gatvėmis, sveikina ir laimina jį sutikusias žmonių minias.

Lietuvoje, kai pop. Jonas Paulius II pats lankosi Šiluvos atlaiduose, pirma aplankęs daugiau kaip 60 kitų kraštų.

...

Galbūt kai kas dar prisimena, kai prieš keletą metų, kalbėdamas ta pačia proga, gana plačiai pasakojau apie Vytauto Didžiojo paskutinius gyvenimo metus. Šiandien viso to nekartosiu. Šiandien noriu kalbėti apie šią dieną, kai tokie dideli rūpesčiai ir vargai slegia mūsų brangią tėvynę, kai vis labiau ir labiau apima nepasitikėjimo ir net baimės dėl ateities jausmas. Vienas ką tik iš ten grįžęs piligrimas (o tokių dabar netrūksta!) tiesiog išdžė: girdi, pati Lietuvos valdžia griaua Lietuvos valstybės pamatus. Ir tikėk tada, žmogau, jiegi gali, kad kiekviena valdžia yra iš Dievo.

(Nukelta i 4 psl.)

PREZIDENTAS A. BRAZAUSKAS, AMBASADORIUS S. LOZORAITIS IR JAV AMBASADORIUS VILNIUJE D. JOHNSON VYKSTA Į LOS ANGELES

Kaip anksčiau pranešta, JAV-Lietuvos Verslo Konferencija ir Prekybos Expo įvyks Ritz-Carlton, Huntington Hotel Los Angeles priemiestyje Pasadenoje trečią dieną ir ketvirtą dieną, rugsėjo 29-30 d.d. Tai neeilinis renginys kuriame kalbės Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas, Lietuvos Respublikos Ambasadoriaus Washingtonė Stasys Lozoraitis ir JAV Ambasadoriaus Vilniuje Darryl Johnson.

Prezidentas ir ambasadoriai taip pat susitiks su Los Angeles lietuviais penktą dieną spalio 1 d. ir dalyvaus tradicinėje Los Angeles "Lietuvių Dienose" kurios vyksta spalio 2-3 d.d. bei kituose renginiuose.

Verslo konferencijoje bus parūpinta informacija JAV investitoriams, prekybininkams ir verslininkams ir sudarytos galimybės kontaktams su Lietuvos verslininkais ir Vyriausybės atstovais. Konferencijos metu Lietuvos gamybos ekspozicijoje bus išstatyta gamyba ir virš 70 Lietuvos, daugiausiai Kauno bendrovių. Gamybos ekspozicija suorganizuota per LITPoliinter bendrovės paslaugas.

Konferencijos rengėjai-Lietuvių Bendruomenės Ekonominė Reikalų Taryba; bendradarbiai - Lietuvos ambasada JAV ir Kauno-Los Angeles Sister City komitetas. Konferencijos rėmė-

jas- Lietuvių Fondas. Dėl daugiau informacijos ir registracijos skambinti Mildai Napjus (310) 334-2191, telefaksas (310) 273-6305 arba Astai Banionytei (703) 524-0698, telefaksas (703) 524-0947.

PREZIDENTO BRAZAUSKO VIZITAS JUNGTINĖSE TAUTOSE

Š.m. rugsėjo 28 dieną Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas kalbės Jungtinėse Tautose 48-tosios Generalinės Asamblėjos sesijos atidaryme. Ta proga numatomi įvairūs susitikimai su kitų valstybių delegacijų vadovais, kurie tuomet irgi bus atvykę į New Yorką, kaip pvz. su Vokietijos Užsienio reikalų ministru bei Kinijos Ministro pirmininko pavaduotoju ir Užsienio reikalų ministru.

Pirmadienį, rugsėjo 27 d. Generalinis sekretorius Boutros Boutros-Ghali kviečia Prezidentą Brazauską į jo rengiamus besilankantiems valstybių lyderiams iškilmingus pietus Jungtinėse Tautose. Tą vakarą 7 - 8:30 v.v. Prezidentas Brazauskas bus Kultūros Židinyje Brooklyne, kur kalbės į New Yorko lietuvių visuomenę.

Antradienį, rugsėjo 28 d. Prezidentas Brazauskas susitiks su Generaliniu Sekretorium Boutros-Ghali ir Generalinės Asamblėjos pirmininku. (Nukelta i 12 psl.)

Tautos Šventės Los Angeles mieste vykdytojai. Iš kairės: Tautinės sąjungos skyriaus pirm. dr. Povilas Švarcas, paskaitininkas istorikas Vincas Trumpa, gen. konsulas Vytautas Čekanauskas, kun. Aloyzas Volskis, sol. Janina Čekanauskienė, režis. Petras Maželis ir šventės pravedėjas Juozas Raibys.

Girdėta iš Vilniaus

• **BRAZAUSKAS APIE VIDAUS IR UŽSIENIO POLITIKOS PROBLEMAS.** Aš įsitikinęs, kad derybos su Rusija vyks toliau, pareiškė prezidentas Algirdas Brazauskas rugsėjo 13 dieną duodamas tradicinį interviu Lietuvos radiui. Rengiamas nemažas sąrašas susitarimų, kurie bus naudingi ir Lietuvai ir Rusijai – pažymėjo jis. Prezidentas pabrėžė, kad ir toliau vienu svarbiausiu Lietuvai išlieka kompensacijos klausimas, užfiksuotas bendroje Lietuvos ir Rusijos deklaracijoje. Prezidentas informavo, kad jau artimiausiu laiku jis rengiasi sudaryti specialią darbo grupę, kuri rūpinsis žalos Lietuvai atlyginimo problemomis. Dėl to bus konsultuojamasi ne tik su Latvija ir Estija, bet ir Vakarų Europos šalimis, taip pat tarptautinėmis organizacijomis. "Aš galiu patikinti Lietuvos žmones, kad šis aktualus darbas bus tęsiamas ir toliau," akcentavo valstybės vadovas.

A. Brazauskas pasakė, kad didelis parengiamasis darbas atliekamas artėjant jo susitikimui su Rusijos prezidentu Borisu Jelcinu. Tikslios susitikimo datos prezidentas nenurodė.

Komentuodamas rugsėjo pabaigoje numatomą vizitą į JAV, Brazauskas pabrėžė, kad jo programa didelė ir labai įtempta. Svarbiausias kelionės akcentas – Lietuvos prezidento kalba Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinėje Asamblėjoje rugsėjo 29 d. ir susitikimas su JTO Generaliniu sekretoriumi.

• **TALINO SUSITIKIMĄ BALTIJOS ŠALIŲ PREMJErai ĮVERTINO TEIGIAMAI** Šis susitikimas buvo vienas reikšmingiausių Baltijos valstybių santykiuose per pastaruosius šešis dešimtmečius, – taip rugsėjo 13 dieną Taline įvykusį Lietuvos, Latvijos ir Estijos premjerų susitikimą apibūdino ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius. Latvijos premjeras Valdis Birkavs reziūmavo: labai svarbu, kad pagaliau nuo deklaracijų apie bendradarbiavimą pereiname prie konkrečių darbų. Estijos vyriausybės vadovas Mart Laar, kurio pozicija anksčiau buvo kiek rezervuota, pasakė, kad taip konstruktyviai dirbant į suartėjimą galima žengti sparčiau.

Vienas reikšmingiausių Taline pasirašytų dokumentų – trišalė laisvos prekybos sutartis. Lietuvos ekonomikos ministro Juliaus Veselkos nuomone, ji gali būti vertintina ir kaip reikšmingas politinis dokumentas, nes atveria kelią į bendradarbiavimą su Europos Ekonominės Bendrijos šalimis.

Taline taip pat pasirašyta trišalė deklaracija dėl veiksmų derinimo, užtikrinant šalių saugumą. Susitarta bendradarbiauti praktiškai įgyvendinant priemones valstybinių sienų bei teritorinių vandenų kontrolei užtikrinti, operatyviai keistis informacija visais šalių saugumą liečiančiais klausimais. Suderinti oro gynybos sistemos kūrimo principai, susitarta dėl jūrų gelbėjimo tarnybų veiklos koordinavimo, suderinti klausimai, susiję su dalyvavimu Jungtinių Tautų ir kitų tarptautinių organizacijų taikos palaikymo misijose. Be to, Baltijos šalys nutarė orientuotis į Vakarų standartus, įsigydamos ginkluotę, karinę techniką.

Reikšminga ir tai, kad pagaliau pasirašytas protokolas dėl Baltijos šalių Ministrų Tarybos, kaip koordinuojančio organo, įkūrimo.

PIRMASIS KONSTITUCINIO TEISMO POSĖDIS Trečiadienį prasidėjo pirmasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo posėdis. Devyni mantijas dėvintys teisėjai nagrinėja grupės Seimo narių prašymą ištirti ar šių metų balandžio 15 d. Seimo nutarimas "Dėl Vilniaus miesto Tarybos paleidimo ir kai kurių priemonių tvarkai savivaldybėse pagerinti" atitinka Konstituciją.

Posėdyje suinteresuotajam asmeniui – Seimui atstovauja Seimo pirmininko pavaduotojas Juozas Bernatoniš ir ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijos patarėja Nijolė Šidagienė. Pareiškėjo atstovas – Seimo narys Petras Algirdas Miškinis.

Byla pradėta nagrinėti iš esmės. Į posėdį pakviesti 7 liudytojai, sukaupia su byla susijusių dokumentų, pateiktos specialistų išvados. Pirmąją darbo dieną Konstitucinis teismas sprendimo nepriėmė.

• **SKIRIAMUOSIUS RAŠTUS PREZIDENTUI ĮTEIKĖ PANAMOS AMBASADORIUS.** Prezidentui Algirdui Brazauskui trečiadinį skiriamuosius raštus įteikė Panamos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Tomas Humberto Jacone Diaz. Panamos Respublikos vyriausybė pripažino Lietuvos nepriklausomybę 1991 m. rugsėjo 25 d. O 1992 metais tarp Lietuvos ir Panamos buvo užmegzti diplomatiniai santykiai.

Kol kas Lietuvos ir Panamos bendradarbiavimas simbolinis. Iki šiol Lietuvoje užregistruotos trys bendros Lietuvos ir Panamos įmonės.

• **DARBO UŽMOKESTIS NEATSILAIKO PRIEŠ KAINAS IR INFLIACIJĄ.** Maisto produktų kainos rugsėjo 6 dieną palyginti su rugpjūčio 25 dieną pabrango 0,2 procento. Brangsta duona, makaronai, sviestas, daržovės, druska ir medus. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinis direktorius Kęstutis Zaborskas įspėja, kad rugpjūtį nukritusi iki 0,9 procento infliacija rugsėjį gali gerokai padidėti.

Popiežius Jonas Paulius II aplankė Lietuvos laisvės gynėjų kapus Vilniaus Antakalnio kapuose. Ten meldėsi, padėjo gėlių, guodė likusius šeimų narius ir kalbėjo apie laisvę.

LB ATSTOVAI JAV TAUTINIO SAUGUMO TARYBOJE

Š.m. rugsėjo 3 d. Baltuose Rūmuose pokalbiui buvo priimti JAV Lietuvių Bendruomenės Visuomeninių reikalų tarybos atstovai – pirm. Algimantas S. Gečys, LB įstaigos Washingtono direktorė Asta Banionytė, ir tarybos narys pulk. Jonas Kronkaitis. Pasiūlymas įvyko JAV Tautinio Saugumo Tarybos pageidavimu, pokalbyje dalyvaujant specialiam JAV prezidento asistentui ir vyr. direktoriui Rusijos, Ukrainos ir Eurazijos reikalams R. Nicholas Burns ir Saugumo Tarybos vicedirektorei Europos reikalams Beth E. Sanner. Ponios Sanner tiesioginėje žinioje yra su Baltijos valstybėmis susiję klausimai.

Pakvietimas atvykti į Saugumo Tarybą LB-nės pareigūnams atėjo dėka š.m. rugpjūčio 23 d. prez. B. Clinton pasiūsto laiško, kuriame prezidentas buvo informuojamas apie Rusijos nutarimą suspenduoti Rusijos kariuomenės iš Lietuvos atitraukimą. Laiške Valstybės departamentas apkaltintas nepastebėjimu bei neįvertinimu politinio bei ekonominio spaudimo, kurį Rusija naudojo derybų su Lietuva metu.

Apsilankymo Saugumo Taryboje metu, Rusijos kariuomenės atitraukimas iš Lietuvos buvo jau įvykęs faktas. LB atstovams beliko tik

padėkoti už JAV valdžios formalius pareiškimus amerikiečiams Rusijos nutarimą sustabdyti karinių pajėgų atitraukimą, o taip pat ir tydomis vykdytą diplomatinį spaudimą į Rusijos vyriausybę. Nors Lietuvą jau nebemindo okupacinė kariuomenė, pastebėta, kad JAV LB siekia ir yra išsipareigojusi darbuotis, kad Rusijos kariuomenė būtų išvesta iš Latvijos ir Estijos. Tuo tikslu JAV LB veiks, kad sen. R. Byrd įstatyminė pataisa, sąlygojanti ekonominės paramos Rusijai teikimą kariuomenės iš Baltijos valstybių išvedimu, būtų praves-ta ir 1994 metais.

R.N. Burns pastebėjo, kad JAV Baltijos valstybes specialiai išskiria iš Nepriklausomų valstybių sąjungos valstybėms taikomos politinės linijos. JAV siekia pilno Rusijos kariuomenės atitraukimo iš Pabaltijo. Pastebėjo, kad rugsėjo 2 dieną Washingtono įvykusio prez. Clinton susitikimo su Rusijos ministru pirmininku metu, prezidentas pareiškė, kad JAV yra suinteresuotos greitu Rusijos karinių pajėgų išvedimu iš Latvijos ir Estijos. Artimu laiku NVS reikalais besirūpinęs amb. Strobe Talbott ir jis pats lankysis Azijos respublikose, o po to užsuks į Maskvą ir Rygą.

Toliau LB atstovai kėlė

Statistikos departamento duomenimis, prekių ir paslaugų kainos sparčiai didėjo 1991 ir 1992 metais, ypač po 1991 metų lapkričio mėnesį priimto vyriausybės nutarimo dėl kainų liberalizavimo. 1991 infliacija buvo 383 procentai, o 1992 metų gruodžio kainos padidėjo 12,6 karto, išmokėtas darbo užmokestis – beveik 4 kartus, tačiau realus darbo žmokes-tis 70 procentų sumažėjo.

• **EUROPOS BENDRIJA REMIA LIETUVOS DARBO RINKĄ.** Milijoną ekių šiais metais ir po du milijonus 1994-95 metais Lietuvos darbo rinkai kurti ir plėtoti skyrė Europos Bendrija. Šios lėšos bus panaudotos Lietuvos darbo biržoms kompiuterizuoti, specialistams rengti, suaugusiems žmonėms perkvalifikuoti ir kitiems projektams, numatytiems PHARE programoje, – pasakė Socialinės apsaugos ministro pirmasis pavaduotojas Mindaugas Stankevičius. Jis grįžo iš Belgijoje rugsėjo 5-12 d. vykusio EB PHARE programos Baltijos šalims vykdytojų susitikimo.

ELTA

Kaliningrado (Karaliaučiaus) srities demilitarizavimo klausimą, motyvuodami, kad ten esančios gausios Rusijos karinės pajėgos galinčios destabilizuoti padėtį Baltijos valstybių. Patirta, jog oficialios nuomonės ar pozicijos Saugumo taryba šiuo metu neturinti. Helsinkio aktu Kaliningrado sritis ir toliau palikta Sov. Sąjungai (o dabar Rusijai) administruoti. Atsižvelgiant į tai, bet kokie pasiekimai Kaliningrado srities priklausomumo požiūriu tėra galimi taikiu valstybių susitarimu. Kiek tai liečia kai kurių rusų norą turėti Baltijos valstybes Rusijos įtakos sferoje, JAV tam nepritariančios.

Pokalbio metu reikia susirūpinimas dabartiniu metu esanti geroje pozicijoje į Lietuvą vykdyti ekonominį spaudimą, ypač natūralių dujų ir naftos tiekimo požiūriu. Pageidautu, kad JAV atydziai stebėtų Lietuvos ir Rusijos kooperaciją ekonominio bendradarbiavimo srityje ir pastebėję ekonominį spaudimą, atitinkamai reaguotų. Lietuvai yra būtina JAV techninė bei ekonominė parama, kad ji būtų ekonominiai nepriklausoma nuo Rusijos. Tik to atsiėkus, Lietuva bus nepriklausoma pilna žodžio prasme.

Liečiant JAV teikiamą paramą Lietuvai, LB atstovų nusiskūsta dėl kai kurių programų netinkamo administravimo. Patirta, kad 1993 biudžetinėmis metais JAV skirti Lietuvai fondai dėl biurokratinės netvarkos gali būti nepanaudoti. Kaip žinoma, minėti biudžetiniai metai baigiasi rugsėjo 30 d. ir nepaskirtos lėšos gražinamos į JAV išdą. Konkrečiu pavyzdžiu nurodyta iš Lietuvos atvykimas į New Yorko valstijos valstybinį universitetą (SUNY) dešimties studentų. USIA nesutvarkius kai kurių biudžetinių formalumų, minėtų studentų atvykimą gali reikėti vienam semestrai nudelsti. Šiuo klausimu Saugumo tarybos (Nukelta į 10 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

JIE PATYS TAI ATLIKO

Juozas Žygas

Tokias užuominas dažnai tenka skaityti Lietuvos spaudoje, prie to jau esame įpratę. Dėl to nebūtų visai nuostabu, nes yra sakoma, kad: "Pasisiekimas turi dešimt tėvų, o nesėkmė yra našlaitė". O pasigirti visi nori ir moka, net uodas jaučio ausyje tupėdamas sakė: "Ir aš ariau". Niekas nenori ir negali užginčyti to fakto, kad Lietuvos žmonės parodė nepaprastą drąsą, kuomet prieš tankus dainuodami stovėjo. Po visą pasaulį pasklido žinia, apie "dainuojančią revoliuciją", kuri sugriovė Rusijos imperiją.

Taip, Rusijos! Jeigu panagrinėsime Sovietinės imperijos šaknis, tai jos nuves net iki Jono Žiaugiojo sukurtos sistemos, valdymo metodų ir "opričnikų", kurie buvo Čekos pirmtakūnai. Jis davė pradžią Maskvos imperijai ir per šimtmečius, rusų tautoje susidarė imperinė galvosena. Tad dirva jau buvo parengta, kurioje su F. Dzeržinskio pagalba, buvo padėti pagrindai imperijai, kokios žmonija dar nebuvo mačiusi. Ir atrodė, kad pasaulyje nėra jėgos, kuri galėtų jai pasipriešinti. Ko nebūtų galėję atlikti armijos, tai atliko beginkliai žmonės, kurie dainuodami prieš tankus stovėjo.

Tie, kurie per Sibiro tremtį perėjo ir kurie prieš tankus stovėjo pripažįsta, kad ir išeivija savo ruožtu prisidėjo. Neleido pasaulio sąžinei užmiršti, kad vergija ir teroras dar tebeviešpatauja. Savo politinė veikla, kartu su mūsų pasilikusia diplomatine tarnyba, varstė Washingtono duris, kad pasaulio sąžinė neužmigtų.

Dabar tie, kurie yra valdžioje, išeiviją beveik visai nurašo. "Mes patys tai padarėme" – dabar pažiūrėkime, kas yra tie "darytojai". Prieš porą savaitių citavau Lietuvos spaudą, kur buvo aiškiai parašyta, kad Baltijos kelyje: "Lietuvos partijos ir vyriaus-

ybės vadovybė nestovėjo". Taip pat jie nestovėjo ir prie televizijos bokšto. Tad, kur jie buvo? Čia reiktų jau jų pačių paklausti.

Aš manyčiau, kad tuo metu jie Partijos Centro Komiteto ir KGB rūmuose saugiai sėdėjo. Ne tik jie patys, bet ir jų padėjėjai nedalyvavo. Tad matome, kad tie "darytojai" po šluota palindę tupėjo. Jeigu būtų tik tupėję ir tylėję, tai būtų buvę pusė bėdos, bet jie aktyviai atgimimui priešinosi. Kiek jie prisidėjo prie Lietuvos atgimimo, reikia pažvelgti į jų praeitį. Leidykla "Enciklopedija" rengia istoriko V. Tininio knygą apie okupuotos Lietuvos partijos ir politikos veikėjus. Kurioje taip rašoma apie A. Brazauską. "Tačiau kaip tada vertinti A. Brazausko elgesį 1989 m. žiemą ir pavasarį, kad galvas pakėlė revanšo siekiantys Lietuvos komunistai ortodoksai?"

A. Brazauskas jiems nepasipriešino. 1989 m. LKP CK vasario plenumas nubrėžė naują LKP politinį kursą, reikalaujantį atkurti komunistų partijos valdžią Lietuvoje ir nutraukti bet kokias kalbas apie Lietuvos nepriklausomybę. Pritaręs plenumo rezolucijai, A. Brazauskas, gal to ir nenorėdamas, palaikė tuo metu vyraujančias antidemokratinės bei Lietuvai ir lietuvių tautai priešiškas politines nuotaikas". Taigi labai aiškiai matome, kokia buvo dabartinių Lietuvos "žymūnų" talka Lietuvos atsistatyme. Tad yra labai keista išgirsti, net iš mūsiškių, kaip neseniai buvo pasakyta Lemonte: "Ne mes jiems laisvę atgavome. Jie patys laisvę atgavo". Tikrai ne tie, kurie dabar yra valdžioje!

Tokių pasisakymų esu ir daugiau girdėjęs, kad išeivija jokio vaidmens neturėjo. Tad labai nustebau, kuomet Maskvai atsisakius kariuomenę laiku išvesti, vėl buvo ALT'o

Darbas klasėse prasidėjo tuojuos po ceremonijų. Pradinių skyrių mokytojos susipažįsta su joms dar nauja sąvoka "mokymosi negalia" (learning disabilities).

ESTIJA TVARKOSI SEKMINGAI

Antanas Dundzila

Šiomis dienomis per Estijos Ambasadą Washingtonė gavus du jų Užsienių reikalų (UR) ministerijos anglų kalba leidžiamus biuletenius, su džiaugsmu galima konstatuoti, kad Estija tvarkosi visai sėkmingai. Maždaug tą patį žinojome ir iš amerikiečių spaudos, kur rašyta, kad, ypač ekonominiuose reikaluose, Estija ar tik ne pirmąją tarp Lietuvos ir Latvijos. Taigi, šiuo kartu parinkau šiek tiek žinių iš estų "Eesti Ringvaade, A Weekly review of Estonian News", apimančių rugpjūčio antrąją pusę. Žinios iš Estijos mums svarbios: jų laimėjimai gali būti pavyzdžiu mums.

Stebuklas! VIII-19 estų UR ministras paskelbė, kad

ir LB-nės atsišaukimai laiškų rašymui ir telefonais skambinti.

Reiškia, kad Sizifo darbui ir vėl išeivija buvo reikalinga ir prisiminta! Bet, kiek ilgai? Rugpjūčio 30 d. A. Brazauskas, kalbėdamas per Lietuvos televiziją ir radiją, pranešė tautai džiugią žinią, kad vistik kariuomenė bus laiku išvesta. Tad ta proga dėkojo Lietuvos gyventojams už ramią ir santūrią laikyseną. "Tai buvo geras atviras pokalbis, kuriame mes su prez. B. Jelcinu radome abiem pusėm priimtina kompromisą".

Bet koks yra tas kompromisas – tai galime tik spėlioti. Ypatingai dėkojo ir Europos Bendrijai, Europos Tarybai bei Jungtinėms Amerikos Valstijoms už aiškią ir Lietuvai palankią poziciją ir svarbią paramą. Tikrai užmiršo paminėti, kokių būdu tas "palankumas" atsirado. Jeigu nebūtų buvę išeivijos bei mūsų diplomatinės tarnybos veiklos, tai to "palankumo" gal visai nebūtų buvę.

Jis tikisi, jog paskutiniai Rusijos kariai iš Estijos išvyks šių metų gale! Šitokia žinia tikrai stebina, ypač visą girdint, apie uždarus rusų karinius įrengimus Estijoje, apie rusų grąšinimus dėl rusų kolonistų, dėl pilietybės nedavimo visokiems rusų pelėdžiams ir t.t. Skelbiama, kad Estijoje šiuo metu tėra tik 4,500 rusų karių.

VIII-20 Estijos prezidentas priėmė užsienyje reziduojančius Estijos ambasadorius. Dalyvavo ir jų emeritas, Erns Jaakson, buvęs ambasadorium Amerikoje. Panašiai kaip mūsų diplomatai ėję pareigas okupacijos metu, ambasadorius Jaakson Estijai ištarnavo net 74 metus. Čia gali būti rekordas bet kokioje diplomatinėje tarnyboje.

Štai pilietinės, tautinės ir valstybinės drąsos ir reikalų supratimo pavyzdys: ministrų kabinetas nutarė kreiptis į parlamentą su prašymu nevykdyti spalių 17 dienai paskelbtų rinkimų mažame Paldiski miestelyje. Paldiski yra sovietų karinė bazė, nežiūrint pasirašytų sutarčių griežtai rusų karių kontroliuojama. 1993-IX-9 WASHINGTON POST rašė, kad miestelio pakrantėse sovietai į Baltiją pildavo radioaktyvias atomas. Vengiant suklaidotų, bet ne laisvų rinkimų, kabinetas pareiškė, kad rinkimai "yra nepatartini".

CSCE (Commission on Security and Cooperation in Europe) tautinės mažumas sergėjanti organizacija, okupacijos metais daug padėjusi Baltijos kraštams, dabar sėdi ant kito arkliuko ir seka, "saugo" rusų mažumų teises Estijoje. Taigi ir rugpjūčio mėnesį buvo dėtos pastangos ugdyti dialogą tarp tautinių mažumų.

Rugpjūčio pradžioje Estijoje buvo beveik 19 tūks.

(apie 2%) bedarbių.

Minint istorinius 1991 rugpjūčio mėn. įvykius, kurių pasėkoje Estija vėl tapo nepriklausoma, Taline įvyko plačios apimties konferencija.

Estijos Bankas oficialiai pareikalavo Rusiją uždaryti savo banką Talino karinėje bazėje. Kaltinama, kad estų banko pareigūnai neturi galimybių tikrinti rusų bank veiklą.

Už į Estiją importuojamus Rusijos grūdus bus imamas 70% maitas. Nutarimas padarytas, norint apsaugoti Estijos ūkininkų rinką.

Estai demonstravo prieš rusų ambasados Taline, reikalavo atstatyti prieškarinės Estijos teritoriją. Demonstracijos surengtos Molotovo – Ribentropo paktą sukakties diena. Iš savio pusės rusai terorizuoja Estiją, pvz., uždarė Narvos tiltą, kuris randasi 1945 sovietų užgroboje Estijos teritorijoje.

Pirmą kartą istorijoje Estija paskyrė ambasadorių Vatikane. Įteikęs kredencialus, Vokietijoje normaliai reziduojantis estų ambasadorius su Popiežium aptarė Popiežiaus kelionę į Estiją.

Talino miesto centre naktį sproguis bumba sužeidė du asmenis.

Liepos mėnesį estai daugiau prekių importavo (1,102 mil. kronų vertės) negu eksportavo (979 mil. kr.) Didžiausi estų prekybos partneriai yra šie: eksporte – Suomija (28%) ir Rusija (20%), o importe – Suomija (32%) ir Šveicarija (14%).

Didžiausias Talino dienraštis buvo parduotas akcinei bendrovei. Antras savo tiražu "Rahva Haal" vadinamas laikraštis spausdina 54,000 egzempliorių (palyginimui, Lietuvoje panašiu tiražu spausdinamas "Lietuvos Aidas", o "Lietuvos Rytas" eina 97,000 egz. tiražu). (1993-IX-7)

Pokalbis apie pradinį mokyklų darbą Amerikoje.

Grįžkime vėl prie to keisto posakio: Nėra to blogo, kas neišeitų į gerą. Dėl to
(Nukelta į 5 psl.)

Pateiktos kainos gali keistis be pranešimo. Nurodytos kainos neįskaito skrydžių iš kitų kraštų į Lietuvą arba atgal į namus. Papildytus lėktuvo bilietus galima užsakyti per PLJK-o kelionės agentūrą (Transeair, Inc. tel. 1-800-666-4901). "Turistu" kaina neįskaito skrydžių atgal į Lietuvą arba į kitas vietas.

APIE ŽEMĖS GRAŽINIMĄ

rašo Žemės Tvarkymo
Departamento direktorius
Pranas Aleknavičius

Žemės gražinimo klausimas nuo pat laisvės atstatymo dienų taip suveltas, kad jo atitaisymą dabar išnarplioti reikia ir dar ilgai reikės daug pastangų.

Čia, pasinaudodami "Lietuvos aide" atspausstu Prano Aleknavičiaus straipsniu, duodame žinių, kaip šis reikalas dabar tvarkomas. Jame, kaip matysite, dar lieka daug tokių ėjimų, prie kurių ir kitoms Lietuvos vyriausybės teks grįžti. Ir sunkesnėse ir sunkesnėse sąlygose tvarkyti, o kai ką ir iš naujo pertvarkyti.

Red.

Nuo ko pradėti

Asmenims, kurie jau yra padavę prašymus apylinkės, kur buvo turėtoji žemė, agrarinės reformos tarnybai, arba miesto (rajono) valdybai, jei žemė dabar yra miestų ar miesto tipo gyvenviečių teritorijose, reikėtų ten pat pasitikslinti, ar yra visi reikalingi dokumentai nuosavybės teisei į žemę grąžinti. Jeigu ikininiai dokumentai iš Valstybinio archyvo negauti, nereikėtų skubėti naudotis besišulančių tarpininkauti privačių asmenų ar įmonių paslaugomis, tuo labiau kad tai nebus teisėtas veiksmas. Surasti ir išnagrinėti dokumentus – tai reformą vykdančių valstybinių tarnybų reikalas. Lietuvos valstybinis archyvas šiuo metu skubos būdu rengia atsakymus tik į apylinkių agrarinės reformos tarnybų šių metų pavasarį pateiktus paklausimus.

Tie asmenys, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių nebuvo padavę prašymų atgauti žemę kaimo vietovėje ar mieste, tai gali padaryti iki š.m. rugsėjo 10 d.

Remiantis Vyriausybės nutarimu, apylinkių agrarinės reformos tarnyboms bus pateikta vokiečių okupacijos laikotarpio ir pokarinė archyvinė medžiaga apie valstiečių turėtos žemės plotus. Rajo-

nuose nuo šių metų rudens dirbs ekspertų komisijos, kurios, remdamosi šiais dokumentais ir kviestinių asmenų parodymais, turės teisę pripažinti buvusią žemės nuosavybę arba pasiūlyti medžiagą išnagrinėti teisme.

Tolesnis darbas – buvusios žemės valdos naudojimo patikslinimas. Jį turėtų patikslinti arba apylinkės agrarinės reformos tarnyba, arba žemės reformos žemėtvarkos projektą rengiantis specialistas (kai žemė yra kaimo vietovėje), arba miesto (rajono) žemėtvarkos tarnyba, kurie turi žemės reformos žemėtvarkos projektų nuorašus ir kitą kartografinę medžiagą. Nustačius, kad turėtoji žemės valda yra kaimo vietovėje ir nėra priskiriama valstybės išperkamai žemei, galimos trys išeitys.

Pirmoji – susigrąžinti žemę natūra ūkininko ūkiui steigti

Apie tai, nuo kada norima pradėti savarankiškai ūkininkauti, reikėtų dar kartą raštiškai pranešti apylinkės agrarinės reformos tarnybai. Tačiau reikia žinoti, kad ūkininkauti bus galima tik esant tam tikroms sąlygoms.

1 Viena jų (kai yra keli pretendentai), kad sugrąžinama buvusi žemės valda ne kaime gyvenantiems pretendams nebūtų smulkinama, skaldoma dalimis. Tai turėtų būti užfiksuota tarpusavio susitarime, nurodant, kaip žemę susigrąžinęs asmuo atsiskaitys su kitais pretendais. Tačiau galima pasinaudoti įstatymo nuostata, jog ūkininko ūkis registruojamas vieno iš pretendentų vardu, o kiti sutinka susigrąžintą žemę valdyti bendrosios nuosavybės teise. Vadinasi, surašius tokį susitarimą, kiekvienam bendrasavininkui grąžinama jam priklausanti buvusios žemės valdos dalis, nors ir labai nedidelė. Tada vietovėje ši dalis neatskiriama, paženklinama tik visa žemės valda, kuria naudos vienas pretendas, tas, kuris ūkininkaus. Savo žemės dalį bus galima parduoti ar išnuomoti kitiems asmenims tik esant visų bendrasavininkų sutikimui.

2 Kita sąlyga – pretendentui taikomi kvalifikacijos reikalavimai, ar turi pastatų, technikos, pinigų, kad galėtų įsitvirtinti kaime, gaminti prekinę produkciją. Šias sąlygas patikrins apylinkės agrarinės reformos tarnyba ir rajono žemės ūkio skyrius, kuris nuo š.m. rudens pradės registruoti visus ūkininkus.

Jeigu susigrąžinamas buvusios žemės valdos sklypas yra nedidelis (jame nėra dau-

giau kaip 3 ha žemės ūkio naudmenų), ši žemė dažniausiai bus naudojama tik šeimos poreikiams tenkinti. Todėl šioms pretendams žemė gali būti sugrąžinama ne taikant pasirengimo ūkininkauti reikalavimų. Tokios paskirties žemės sklypas galės būti įregistruotas kaip ūkininko ūkis vėliau, pageidaujant jo savininkui ir įrodžius, kad šis šeimos ūkis jau yra parengtas vienai ar kiti žemės ūkio produkcijai gaminti.

Antrasis kelias – susigrąžinti žemę iš karto išnuomojant žemdirbiams

Tai daug paprastesnis būdas, nereikalaujantis žemės sklypo paženklinimo vietovėje. Tačiau su dabartiniu šios žemės naudotoju (o jam atsisakius nuomoti, su pretendento surastu kitu nuomininku) reikia iš anksto surašyti ir notariškai patvirtinti susitarimą dėl būsimos žemės trejų metų ar ilgesnės nuomos sąlygų. Praėjus šiam terminui, išlieka teisė savarankiškai kurti ūkininko ūkį arba pratęsti nuomos sutartį. Kaip surašyti išankstinį susitarimą, pretendentui turi patarti apylinkės agrarinės reformos tarnyba, o šį susitarimą notariškai gali patvirtinti apylinkės viršaitis.

Trečioji – vietoj susigrąžinamos žemės imti kompensaciją

Kompensavimo būdą reikėtų nurodyti atskirame pareiškimе.

1 Kai už turėtą žemę prašoma lygiavertio miško sklypo, reikėtų nurodyti norimą rajoną ar apylinkę, kad projektuotojai, formuodami privatizuojamų miškų sklypus, galėtų į tai atsižvelgti.

2 Kai už turėtą žemę prašoma žemės sklypo individualiai statybai kaimo vietovėje, reikėtų nurodyti pageidaujamą gyvenvietę, kad projektuotojai ir architektai, nustatydami negrąžintinos žemės plotą šiai gyvenvietei plėsti, atsižvelgtų į žemės sklypų statybos poreikį.

3 Kai už turėtą žemę prašoma kompensacijos pinigais, reikėtų nurodyti motyvus ir pageidaujamą kompensacijos laiką. Kompensacijos dydis priklausys nuo buvusios žemės vertės. Vidutiniškai Lietuvos kaimo vietovėje 1 hektaras valstybės išperkamos žemės gali kainuoti 1000 litų. Kompensacija bus išmokama iš lėšų, sukauptų už parduotą valstybinę žemę kaimo vietovėje. Tai daugiausia už asmeninio ūkio žemės sklypus ir privačių namų valdų žemės sklypus. Todėl kompensacija pinigais bus išmokama po truputį per 15 metų, priklausomai nuo kasmet sukaupiamų lėšų. Pirmumą gauti pinigų, atsižvelgiant į dokumentų iforminimo ar priimtų sprendimų dėl nuosavybės teisės į žemę grąžinimo laiką, taip pat į kitus veiksnius, nustatys Vyriausybė.

Ką daryti, jei jūsu tėviškę pateko į žaliąją ar pilkąją zonas?

Asmenims, kurių žemė priskirta valstybės išperkamai žemei, vertėtų išsiaiškinti, kur yra buvusi žemės valda. Jeigu ji yra teritorijoje, reikalingoje:

žemės ūkio gamybinuose pastatuose laikomiems gyvuliams aprūpinti žoliniais pašarais;

arba specializuotų sėklininkystės ir veislininkystės žemės ūkio įmonių teritorijoje;

arba specializuotų žemės ūkio bendrovių soduose ir plotuose, kuriuos užima drėkinimo sistemos daržoms lieti;

1 turėtą žemę dar galima susigrąžinti, ją nuomojant šios žemės ūkio įmonėms iki jų veiklos nutraukimo. Pretendentas pirmiausia sudaro analogiško turinio išankstinį susitarimą su jo turėtą žemę naudojančios žemės ūkio įmonės vadovu, kartu aptardami nuomos mokesčio dydį ir kitas sąlygas. Jei yra reikalingi dokumentai, visi šie žemės sklypai bus sugrąžinti palyginti per trumpą laiką, projektuotojams pažymėjus

sklypų ribas žemės reformos žemėtvarkos projekte ir apskaičiavus žemės vertę.

2 Kitas galimas variantas pretendams į šią valstybės išperkamą žemę steigti ūkininko ūkiui žemę susigrąžinti kitoje vietoje. Tačiau šiuo atveju mieste gyvenantis pretendas neturi pirmumo teisės toje kaimo vietovėje gyvenančių asmenų, susigrąžinančių žemę ekvivalentine natūra, atžvilgiu.

Kiek geresnė yra miestuose gyvenančių buvusių tremtinių ir politinių kalinių padėtis: jie laisvoje žemėje gali susigrąžinti ekvivalentine natūra iki 2 ha bendro ploto žemės sklypą šeimos ūkiui kurti arba bendrai žemės ūkio veiklai bendrovėje.

3 Viena iš realiausių išeikių grąžinti nuosavybės teisei į valstybės išperkamą žemę – prašyti už ją kompensuoti įstatymų leista kompensavimo būdais. Pretendentai turėtų žinoti, kad valstybės išperkamos žemės vertė ir kompensavimo galimybės miestuose ir kaimo vietovėje skiriasi. Kaimo vietovėje už turėtą ūkininko žemę bus kompensuojama jau minėta tvarka.

Jei valda pateko į miesto teritoriją

O jeigu buvusi ūkininko ūkio žemės valda įeina į dabartinę miesto ar miesto tipo gyvenvietės teritoriją arba į teritoriją, kurią pagal detalaus užstatymo projektus numatoma perduoti (priskirti) miestams, šios žemės kaina bus didinama kelis kartus, priklausomai nuo miesto ar gyvenvietės dydžio, nes miestuose visa turėtoji žemė yra valstybės išperkama. Vietoj kompensacijos pinigais bus galima gauti neatlygintinai žemės sklypą individualiai statybai. Asmenys, kurių turėtoji žemės valda miestuose ar miesto tipo gyvenvietėse iki karo nebuvo naudojama žemės ūkiui ar miškų ūkiui,

(Nukelta į 12 psl.)

Bebaigiančios anglų kalbą studijuoti studentės buvo pakviestos vertėjauti. Jų tarpe darbštus A.P.P.L.E. administratorius George Szabo.

MININT RUGSĖJO...

(Atkelta iš 4 p)

kartais istorijoje įvyksta net savotiški stebuklai. Gal ne toks didelis stebuklas, kad 1990 m. kovo 11 d. Lietuva vėl tapo laisva ir nepriklausoma, bet tikrai nemažas stebuklas, kad ji dabar, pirmą kartą savo ilgoje istorijoje, yra ir su Vilniumi ir su Klaipėda. Visi mūsų dabartiniai sunkumai ir vargai yra tik niekis, palyginus su tuo istoriniu laimėjimu. Lietuva su Vilniumi ir Klaipėda ir yra pilna ir tikra Lietuva.

SUNKŪS KARO METAI

Bronius Aušrotas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Pakenčiamai įsikūrę, pradėjome rūpintis ir apie savo šeimas, tėvus ir artimuosius, ar jie surado kokią nors užuovėją Vokietijoje? Drezdene buvome įrašyti tarp tų dalinių, kurie priklausė Kauno karo komendanto administracijai.

Norėjosi žinoti apie ten esančių karių padėtį. Nežiūrint esamų griežtų suvaržymų kelionėms į Vokietiją, pasisekė gauti kelialapius dviems korespondentams (psk. Vladiui Civinskui ir psk. Jurgiui Kalakoniui) keliauti į Drezdeną ir Austriją. Mat Salzburge buvo apsigyvenusios mano ir Civinsko šeimos. Aš, savo keliu, nuvykau į Karaliaučių ir ten, suradęs savo pažįstamą kpt. Mongrovių, gavau iš jo leidimą nuvykti į Kybartus.

Man žinomais aplinkiniais keliais ir takais iš Eitkūnų pasiekiau savo tėvų namus. Čia tėvų ir brolio Vytauto jau nebuvo. Jie buvo išvykę su geležinkeliečių evakuojamų personalu į Stargardą. Visas Kybartų miestas buvo lyg kapinynas – niekur nė gyvos dvasios... Tais pačiais keliais sugrįžau į Eitkūnus ir pirmuoju pasitaikiusiu traukiniu išvykau į Karaliaučių. Tai įvyko 1944 m. antroje rugpjūčio pusėje.

Kitą dieną iš Karaliaučiaus grįžau į Liepoją. Čia dar viešpatavo tvarka ir drausmė. Man atrodė, kad Baltijos jūros karinių dalinių admiralų Liepojoje ne per daug jaudino galimas sovietų karinių jėgų miesto apsupimas. Admirolas su savo štabu neplanavo trauktis į vakarus geležinkeliais. Jie, mano manymu, galėjo ir paskutiniu momentu sulipti į kurį nors sau rezervuotą karo laivą ir išplaukti iš Latvijos teritorinių vandenų, sakysim, kad ir į neutralios Švedijos vandenį ir ten atsiduoti "likimo valiai".

Sugrįžę korespondentai iš kelionės į Drezdeną pranešė man tikslūs duomenis apie ten įsikūrusių lietuvių karių štabą, esantį vokiečių karo vadovybės žinioje. Tas žinias atraportavau Liepojos karo laivyno vadovybei (man rūpėjo iš šios netikros būklės išsprukti į saugesnę vietą), ir prašiau karo laivyno admiralą leisti karo korespondentų būriui persikelti į Drezdeną. Admirolas pažadėjo apie tai pagalvoti.

Aš maniau, kad admirolas, būdamas protingas žmo-

gus, suprato mano tikslus. Korespondentai neturėjo per daug darbo. Kadangi 1944 m. vasaros antroji pusė (ligi rugsėjo vidurio) buvo gana šilta, tai turėjome gerą progą pasimaudyti sušilusiuose Baltijos vandenyse.

Tuo metu, kai mes palyginti ramiai gyvenome Liepojoje, sovietų karinės jėgos ruošėsi rudens ofensyvai. Apie numatomą ir laukiamą bolševikų plataus masto puolimą nuo Juodosios ligi Baltijos jūrų, BBC radijo propagandistai kasdien maitino gąsdinančiomis žiniomis savo klausytojus. Jų oro bangomis skleidžiamos informacijos padėjo mums planuoti kitus žingsnius.

Mums ypač buvo svarbu išvykti į Vakarus geležinkeliu pro Klaipėdą, kol šis kelias dar nebuvo sovietų karo mašinos atkirstas. Keletą kartų teiravausi pas štabo adjutantą, su kuriuo arčiau susipažinau pietaudamas tos igulos karininkų ramovėje. Jis atsakydavo: "Dar nėra atsakymo iš Drezdeno".

Pagaliau rugsėjo paskutinėmis dienomis adjutantas pakvietė mane į štabą ir pranešė: "Kai tik bus sutarkyti kelionės dokumentai, galėsite išvykti į Drezdeną. Ten gausite jūsų veiklai tolimesnius nurodymus". Aš dar paprašiau, kad kelialapiai būtų išrašyti kiekvienam grupės nariui atskirai, o ne grupės vardu, nes kiekvienas, vykdamas per Vokietiją, ta proga norės aplankyti savo artimuosius. Kadangi mano šeima gyveno Salzburge, adjutantas sutiko išrašyti man atitinkamą kelio-

nės leidimą. Buvo įsakyta visiems susirinkti Drezdene spalio 3 d. nurodytu adresu.

DREZDENE

Kelionė iš Liepojos į Drezdeną buvo su šokiais tokiais nuotykiiais. Traukinys išvyko vėlai iš ryto ir riedėjo į vakarus ne per dideliu greičiu, tai Tilžę pasiekėme vėlai vakare. Traukiniui atvažiavus į Tilžės geležinkelio stotį, buvo paskelbtas oro pavojus (Fliegeralarm). Keleiviams buvo pranešta slėptis priešlėktuvinės apsaugos bunkeriuose. Tuo metu pro Tilžę į Rytų frontą taip pat buvo permeta "Grossdeutschland" tankų divizija. Ir šios divizijos kariai suguzėjo į tuos bunkerius.

Dar ir šiandien atsimenu, kaip vienas tos divizijos karys priekaištavo savo draugui: "Hans, ar prisimeni, kai aš tau siūliau pasiduoti amerikiečiams Afrikoje? O kas mūsų laukia, kai pateksime "ivanams" į belaisvę?!" Man toliau aiškinti nereikėjo, kad šiemis vyrams karas jau buvo tiek įgrisęs, jog jie daugiau kariauti nenorėjo. Tas sovietų lėktuvų pasirodymas buvo neilgas, gal apie 30 minučių. Po oro pavojaus atšaukimo keleiviai grįžo į traukinį, ku-

ris, stoties budėtojai davus ženklą, pradėjo judėti.

Kelionė per Vokietiją ir Austriją vyko be sutrukdyimų. Pakeliui į Drezdeną buvau sustojęs 24 valandoms Salzburge, kur mano šeima gyveno (Veronika šį miestą buvo pasirinkusi prieš palikdama Lietuvą). Tai buvo pirmas mudviejų susitikimas po jos išbėgimo iš Lietuvos liepos 5 d. Sutvarkęs kai kuriuos šeimos reikalus, tęsiau kelionę į Drezdeną.

Atrodė, kad Drezdenas galėtų būti ramus kampas, iš kurio korespondentai galėtų lankyti lietuvių dalinius, išmėtytus visuose karo veiksmų frontuose.

Atvykęs į Drezdeną, spalio 3 d. prisistačiau Lietuvių dalinių štabe, kuriam vadovavo mjr. Menger. Mano būrio karo korespondentai jau buvo atvykę. Trūko tik vieno. Kitą dieną nuėjau pas mjr. Menger atraportuoti apie būrio atvykimą į Drezdeną ir paklausiau, kas man toliau daryti? Tada mjr. Menger man paaiškino, kad šiuo metu didžiausias lietuvių karių susigrupavimas yra karo aviacijos kontrolėje. Jų ryšio karininkas prie Jueterbogo karo aviacijos štabo yra plk. R. Liormannas. Mjr. Menger patarė man

su juo susirišti dėl korespondentų veiklos tęsimu. Jis pažadėjo man paruošti kelionės dokumentus į Jueterbogą.

Kitą dieną, bevaikščiodamas po Drezdeno miestą, pripuolamai sutikau kpt. Simą Urboną, buvusį "Kario" redaktorių. Jis buvo atvykęs į Drezdeną ieškoti kokio nors darbo, o šeimą palikęs Rodach Tueringijoje, kur buvo apsigyvenusios kelios pabėgusių karių šeimos. Jis pasakojo, kad jau buvo sutikęs daug savo pažįstamų artistų, ir kad yra organizuojamas koncertas miesto teatre. Sutarėme, kad ir karo korespondentai prie jo prisijungs. Drezdene buvo labai daug lietuvių pabėgėlių nuo žiauraus bolševizmo.

Koncertas įvyko kitą sekmadienį dienos metu ir buvo gana sėkmingas: įvairi programa, žmonių pilnas teatras, visi laimingi, suėję pasidžiaugti lietuvišku menu.

Kpt. Urbonas ir aš pradėjom galvoti, kaip atgaivinti savaitraščio "Kario" leidimą lietuviams kariams, esantiems vokiečių kariuomenės sudėtyje. Mudu spėjome, kad galėtų būti 10-15 tūkstančių karinio amžiaus lietuvių jaunimo. Vieni buvo mobilizuoti, kiti savanoriškai įstoję į generolo P. Plechavičiaus organizuotą Lietuvos vietinę rinktinę. Vėliau rinktinė buvo SS sulikviduota, o kareiviai išsiųsti Vokietijon, karo aviacijos žinion.

Mudu manėme, kad tiems "plechavičiukams" reikėtų turėti karišką laikraštį, kuris surištų juos į vieną lietuvišką šeimą. Mudu tikėjome, jog plk. R. Liormannas šiame reikale galėtų būti mums paslaugus tarpininkas. Juk jam, kaip lietuviui, turėtų rūpėti, kad jo žinioje esantieji kariai gautų nors šiek tiek "dvasinio peno".

(Bus daugiau)

Kulminacinė visų kursų tema buvo "Native Americans". Dalyviai paruošė vakarinę programą, panaudodami klasėse išminktą medžiagą apie šią aktualią temą.

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS NEW YORKAS-RYGA-NEW YORKAS

\$700.00	rugsėjo 16 iki spalio 31
\$650.00	lapkričio 1 iki gruodžio 16
	sausio 10 iki kovo 16
\$750.00	gruodžio 17 iki sausio 9

TOS PAČIOS KAINOS GALIOJA IR JŪSŲ GIMINĖMS SKRENDANT
IŠ RYGOS Į NEW YORKĄ IR ATGAL.

Prie visų kainų reikia pridėti taksus.

Rezervacijos ir informacijos reikalais prašome kreiptis į:

77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel: 617-965-8080
Fax: 617-332-7781

BALTIC TOURS

Tumo-Vaižganto 5-1
Vilnius, Lietuva
Tel: 227979
Fax: 226767

LAISVĖS NETEKUS

Benediktas Butkus
(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Lavonų skrodimo komisija

Paprastai lageryje buvo įvesta tvarka, kad į darbą siunčiamas kalinys privalo eiti dirbti be atskalbinių. Jei gu pasipriešinsi, sakydamas, kad aš to darbo nemoku dirbti, tuojau išgirsi grasinantį perspėjimą:

– Neisi, nedirbsi – priversime.

Vieną dieną prižiūrėtojas Grinkovas įsako man dalyvauti mirusių lavonų skrodimo komisijoje mirties priežastiai nustatyti. Kai išgirdau tokį "malonų" pasiūlymą, mane šiurpulis nukratė. Juk tai baisu matyti lavonus, kuriems čekistai ir mirusiems ramybės neduoda.

Komisiją sudarė gydytojas, prižiūrėtojas, ūkvedys ir aš. Tą dieną buvo giltinės papjauti 25 nuogi sušaldyti lavonai. Tai bado giltinės savaitės darbo rezultatai. Du darbininkai kaliniai paima sušaldytą lavoną ir padeda ant stalo. Gydytojas prapjauja krūtinę, išima širdį, apžiūri ir beveik visiems knygoje ties mirusiojo pavarde vieno dą priežastį įrašo: širdies paralyžius.

Labai nustebau ant stalo pamatęs patekusį profesorės Nadeždos Vasiljevnos lavoną, kurią pažinau iš natūraliai garbanotų plaukų. Jos mirties priežastis knygoje irgi buvo ta pati – širdis.

Po tokios apžiūros ant lavono dešinės rankos siūlu pririšama keturkampė medinė lentelė, kurioje įrašoma mirusiojo kalinio numeris.

Taip paruoštą lavoną, du juodadarbiai kaliniai paima už kojų ir galvos, pro lavoninės duris išnešę kaip šiaudų maišą meta į dideles roges. Sušalusias prekes į roges supakuoti labai lengva. Jei gu vieno kito ranka ar koja sniegu velkasi, į tai niekas dėmesio nekreipia. Šiam paskutiniam etapui nė ginkluoto lydeito nereikia...

Nuogų lavonų prikrautos rogės, kumparagio jaučio traukiamos, keliauja už dviejų kilometrų į stepės kapinaites palaidoti.

Po kiekvienų tokių laidojimo apeigų, vidurnakty prie palaidotų numirėlių kapo susirinkdavo būriai išalkusių stepės žvėrių – hienų, kurios atsikasusios iš smėlio lavonus sudorodavo ir visokiais balsais kaukdavo, dainuodavo, verkdamo – šiurpią sutartinę traukdavo...

Snieguota stepe iš laidotuvių grįždamas, prisiminiau Lenino pasakymą:

– Jei gu milijonas žmonių

žus – revoliucijai nepakenks.

Bičiulio mirtis

Šalia manęs ant narų gulintis kaimynas Buninas pradėjo dejuoti, kad blogai jaučiasi, sveikata kasdieną eina silpnyn. Iš akių galima buvo pastebėti, kad jo popieriai prasti, nes akių stiklėjimas pasako, kad jau žmogaus organizmas visiškai išsekintas. Bet niekad nepagalvojau, kad dar jauną žmogų, 40 metų amžiaus, šis lageris taip greitai galėtų pakirsti.

Vakare ant narų atsigulė kalbėjomės, juokavome, dar ir po dūmą patraukėm. Buninas atsidusęs tarė:

– Taip nenorėčiau mirti. Kaip norėčiau į Maskvą grįžti savo šeimą pamatyti – žmoną, vaikus, bičiulius...

Rytą, iš miego pabudęs, susisukau machorkos cigariuką ir užsiričiau. Tabako dūmų kvapą pajutę, kad ir toliau gulintieji draugai pakelia galvas ir sako:

– Parūkom.

Lagery ar kalėjime buvo toks kalinių įstatymas: kas pirmas rūkančiam pasako – parūkom – tam pirmutiniam reikia duoti dūmą patraukti, o šis paeiliui duoda kitiems.

Kai cigariukę paleidau į "darbą", pagalvojau, kad šalia manęs gulintis kaimynas Buninas nejudė, nepraso nė dūmo patraukti, nejudė turbūt miega. Pradėjau savo kaimyną kalbinti – nekalba, pradėjau judinti – visas juda. Tada tik supratau, kad mano geras bičiulis Buninas mus paliko amžinai, pabaigęs savo kančias, nukeliavo pasimatyti su šeima, artimaisiais... į Maskvą...

– Liova, mūsų Buninas mirė, – sakau.

– Ar žmogaus mirtis čia kokia naujiena? Mes visi čia suvežti mirčiai. Kiek jau mūsų čia mirė ir kiek dar mirs? – galvą žemyn nelenkęs, su nuliūdusia širdimi ištare Liova.

– Reikia prižiūrėtojų Grinkovui pranešti, kad lavoną į lavoninę išneštų, – sako nusiminęs Šeinas.

Taip ir užbaigė gyvenimo kelią mano bičiulis Buninas.

Dvidešimt šeštasis avinas...

Dar ankstokai rytą, avių fermos vedėjas Kovalenka į sekciją atėjęs, klausia:

– Kas norėtųmėt pas mane truputį padirbėti? Reikia stepėje avinus ganyti?

– Drauge Kovalenka, jau turbūt tikrai iš proto išsikraustė? Tokiam baisiam šalty ir audroj avinai tvartuose tūno, o ne palaidi po stepę ganosi, – nusijuokiau.

– Matot, mums iš šiltesnių kraštų atvežė 25 veislinius avinus, kuriuos reikia priemūšų klimato pripratinti, užgrūdinti, aklimatizuoti. Todėl, kai termometras nukrinta iki 50-60 laipsnių šalčio ir audra siaučia, reikia avinus stepėje laikyti, – aiškina Kovalenka.

– Niekas sau "darbelis", – galvoju, – tokiam šalty ir audroj dirbti ir dvidešimt šeštuoj avinų būti – reikia geras vilnas turėti, šiltai apsirengti. – Aš mielai eičiau jums padėti tą darbą dirbti, bet bijau sušalti. Neturiu kuo apsiauti. Šiltų veltinių reikia. Turiu tik kaliošus, į kuriuos, kojinių neturėdamas, tik basnirčias įsistojau. Jei gu duotumėt tinkamus veltinius, tai galėčiau pabūti dvikojų avinu ir kartu su keturkojais aviniais pats stepėje aklimatizuotis...

– Gerai, einu į sandėlį ir pasistengsiu Tamstai tinkamus veltinius surasti, – pasakė Kovalenka ir išėjo.

Netrukus Kovalenka atnešė veltinius, kurie mano kojai visai gerai tiko.

– Kokia nauda man iš to darbo bus? – deruosi.

– Duonos turiu tik sau, o vakare šį tą į maišelį įbersiu, – pažada Kovalenka.

Kai jau drauge su Kovalenka į darbo vietą nuėjom, maždaug du kilometrus nuo poskyrio į stepę, jau radom pasnigtus avinus ratu šieno kupeta apstojusius, mikliai dantimis šieno gniūžteles bekarpančius.

– Štai ir visas darbo objektas – perduodu Tamstos atsakomybėn 25 avinus, kuriuos vakare privalai parginti į poskyrio avidę. Darbas lengvas, į šieną įsikuitęs, gali sau sėdėti.

– Tik nepasiduok šalčio vilionėms. Šaltyje pirmiau žmogų apima šiltas ir saldus miegas, o paskui suledėjusį žmonės atranda, – perspėja Kovalenka.

– Dėkui už perspėjimą. Pasistengsiu Tamstos patarimu pasinaudoti, kitu būdu su šalčiu kovoti, – pasižadu.

Visą lagerio kelionę mane lydėjo dvi "krosnelės" – dvi vilnonės antklodės, kurias labiau už viską saugojau ir visą kelią su jomis nesiskyrčiau. Į avinų saugojimo vietą taip pat jas pasiėmiau: viena antklode susivyniojau iki juosmens kojas, kita – lyg didele skara užsidengiau liemenį ir galvą. Taip prieš šalį ir sniego pūgą apsišarvavęs lyg sniego bobutė, pasidariau šieno kupetoje apkasą, į kurį pasislėpęs stebėjau 25 avinų diviziją.

Neilgai man teko į kupetą įsilindusiam šildytis. Avinai jau gerokai apipešiojo kupetą ir pradėjo šienelį traukti iš po mano sėdynės. Mano prispaustą šienelį sunku jiems ištraukti. Pradeda ant manęs pykti, pašones su ragais baidyti.

Apleidžiu šieno apkasą. Sniege prasikasu duobelę, į ją atsisėdu ir klausaus, kaip cypaudamas vėjas sniegą nešioja, kaip mano saugojami avinai su vėjo audra kovoja, paskutinius šieno likučius rankioja ir laukiu mielo vakarėlio, kada mes, visi avinai, galėsime į savo tvartelius grįžti...

– Sandėliuke yra gerų avių ir koncentruotų pašarų gyvuliams. Ką nori iš jų pasirinkti ir maišelį prisipilk. Vakare barake valgio pasigamins.

Sandėliuke avių prisipyliau, į baraką parsinešęs pakėpiau ir po saujelę visiems padalinau.

Kitą dieną vakare, avinus iš stepės parginęs, vietoj avių prisipyliau koncentruoto gyvulių pašaro, kelis kartus juos vandeniui perplovus, turi visai švarių miežių kruopelių, kurias į katiliuką supylus, su vandenių sumaišius, pagal skonį dar druskos įdėjus, pavirinęs turi pilną katiliuką tirštos košės. Karštos košės pavalgys, akys pradeda merktis, galva pasunkėja, linksta žemyn saldų sapnelį pasapnuoti...

Lagery ir vogt išmoksti...

Vieną pavakari, avinus į tvartą suginęs, su avių fermos vedėju Kovalenka atsiskaitęs, grįžtu į baraką ir kitoj pusėj kelio, ties mūsų baraku, pamatau bestovinėčias roges, cukrinių runkelių maišų prikrautas. Nė vieno gyvo žmogaus nematyti: didelis šaltis ir sniego pūga vežikus suvijo į kitoj pusėj stovintį baraką pasišildyti.

Prie vieno rogių priėjęs, žiūriu į suguldytus rogėse maišus ir galvoju:

– Arkliai, rogės, vežikai, cukriniai runkeliai maišuose – valstybinis turtas. Visas valstybinis turtas – tai mūsų. Kodėl kokio vieno maišelio nepasiėmus ir į sekciją draugams nenunešus?

Ilgai negalvojęs, čiuptelėjau vieną maišelį, per sniegą į baraką nuvilkęs, iš maišo ant grindų papyliu.

– Kas nunešit maišą atgal į roges, tas daugiau runkelių gausit. Maišą vežikams reikia grąžinti, nes jie ne už runkelius, bet už maišą atsako, – sakau.

Visi tyli. Niekas ir negalvoja maišo į roges nešti.

– Tai ką gi, draugai, iš runkelių cukraus palaižyti niekas nenori? – klausiu.

– Norim, kaip nenorėsim, bet tokiam ore bijom lauke

pasirodyti. Sniego pūga pagavus, mus su tuo maišu gali į stepę nunešti, – aiškina vyrai.

– Žinai ką, Šeina, esi visam barake tvirčiausias. Neškim maišą kartu, gal dar koki vieną nukniauksim. Žinai, kad vagis pradeda nuo adatos, o baigia arkliu. Taip ir aš – pačiupau vieną maišą, tai kažkas traukia ir kitą pavogti. Jei bevagiant, vežikai pagaus, gali šonkaulius patikrinti, – perspėja Šeina.

– Gerai, sutinku, einam, – sako Šeinas, – tik apsidairykim, kad nepagautų.

Prie rogių žmonių nematyti, tik vėjas staugdamas sniegą neša. Atsargiai apsidairę, griebiam dar vieną runkelių maišelį.

Sekcijos draugai su džiaugsmu mudu sutiko kaip nuspėlinius herojus. Visi apie krūvelę runkelių sukinėdamiesi galvojo ir smegenis aižė, kaip iš runkelių cukraus išgauti...

Gerbiameji, aš siūlau runkelius švariai nuvalyti, nuplauti, į katilą sudėjus saldų sirupą išvirti. Tai būtų tikras apsivalgymas, – siūlo Antonovas.

– Antonovo pasiūlymas nepriimtinas ir pavojingas. Viena, kur gausi tokį didelį katilą dviem maišams runkelių sudėti? Antra, prižiūrėtojas gali užuosti, kad tiek runkelių sekcijoj turim, atims ir nuneš avinams suėsti. Aš siūlau žalius suvalgyti, – įsikarščiajęs siūlo Liova.

– Sušalusius runkelius privalgęs, nesuspėsi kelių nusiimauti. Aš siūlau runkelius riekutėmis supjaustyti ir ant įkaitintų rinkių kepti, – sako buvęs Londono diplomatas Sapožnikovas.

– Ant karštų rinkių runkelius bekepant, dalis cukraus sudegs, dalis išgaruos ir daug saldumo neteksim. Siūlau runkelius visiems po lygiai pasidalinti, – sako Šeinas.

– Šeino pasiūlymas praktiškiausias. Pradėk po lygiai visiems dalinti, – pasiūliau.

Kai Šeinas runkelius visiems išdalino, tuo ir diskusijos pasibaigė. Kas ką norėjo – tą su jais ir darė.

(Bus daugiau)

Fredrick & Co.

Hair Design • Manicures

Pedicures • Skin Care

Kviečiame lietuvius

mus aplankyti

481-4121

FRED BOWEN, savininkas

863 East 185th Street
CLEVELAND, OHIO 44119

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

[PAGALBĄ ATGIMSTANČIAM LIETUVOS ŪKININKUI

Prof. Antanas Stanevičius,
Lietuvos Žemės ūkio Rūmų Tarybos pirmininkas

Visi vyresnės kartos lietuviai yra girdėję apie Žemės ūkio rūmų veiklą nepriklausomoje Lietuvoje. Tai buvo visuomeninė įstaiga žemės ūkio kultūrai kelti ir profesionaliems ūkininkų reikalams atstovauti. Aplink Rūmus spietėsi įvairios žemės ūkio augalų ir gyvulių augintojų draugijos ir sąjungos. Rūmams priklausė žemės ūkio specialistai – agronomai laukininkai, agronomai gyvulininkai, smulkiųjų žemės ūkio šakų, namų ūkio, jaunųjų ūkininkų ratelių instruktoriai, pasklidę po visą kraštą. Jie burė, organizavo ūkininkus į kooperatyvus, mokė pažangaus ūkininkavimo ir daug prisidėjo prie Lietuvos kaimo ekonominės gerovės kilimo.

Jau du metai, kai vėl atgavusioje laisvę Lietuvoje atsikūrė ir veikia Žemės ūkio rūmai. Deja tokios veiklos, kaip prieš karą, jie nespėjo išvystyti. Tam didelia dalimi kliudo, kad iki šio laiko dar ne visa žemė buvusių savininkų ar jų palikuonių yra atsiimta. Todėl Lietuvoje dar vis tebevyrauja ne privatus, bet visuomeninis gamybos

būdas. Pagaliau ir pats kūrimasis atsiimtoje žemėje yra labai sunkus ir sudėtingas. Mat dažnas pretendentas į savarankiškus ūkininkus be gerų norų daugiau nieko neturi. Gera jei dar yra išlikę, kad ir apirę, buvusio vienkiemio pastatai. O jei jokių pastatų nėra, tai naujo ūkio sukūrimas tuščioje žemėje šiandien sunkiai įmanomas. Juk be pastatų kiekvienam ūkininkui dar reikia žemės ūkio mašinų, mineralinių trąšų, sėklų, gyvulių.

Kreditai dėl infliacijos pas mus labai brangūs, o ir tų pačių trūksta. Buvęs kolūkių žemės ūkio mašinų parkas jau gerokai nudėvėtas ir steigiantis naujiems ūkiams nepakankamas. Dėl to daugelis atsiimančių žemę savininkų mielai savo žemę išnuomotų, kad šitaip sukauptų lėšų savarankiško ūkininkavimo pradžiai.

Labai didelė parama žemėjančiam primuosius žingsnius ūkininkui būtų pigūs žemės ūkio mašinų nuomojimo punktai, iš kurių galėtų kiekvienas pageidaujantis samdytis reikalingas mašinas (su

žmonėmis arba be jų) sudėtingesniems sezoniniams darbams atlikti.

Taip pat reikšminga pagalba grįžtančiam į privatų ūkį kaimui šiandien būtų smulkių, bet su modernia įranga, žemės ūkio produktų perdirbimo įmonių steigimas. Jos galėtų užsiimti ne tik tradiciniu pieno ir mėsos perdirbimu, bet imtųsi naujų perdirbimo šakų, kurioms iki šiol Lietuvos kaime buvo skiriama per mažai dėmesio. Šitokiose įmonėse būtų galima greičiau negu stambiuose fabrikuose pasiekti gerų rezultatų gaminant aukštos kokybės gaminius, turinčius paklausą pasaulio rinkoje. Be to tai padėtų spręsti ir mūsų kaimo socialinius klausimus.

Istant žemės ūkio bendrovėms (buvusiems kolūkiams), daugelis neturėjusių žemės darbininkų lieka be darbo ir be pragyvenimo šaltinio. Naujos kaimo infrastruktūros kūrimas per smulkias aptarnavimo, verslo ir perdirbimo pramonės įmones padėtų atitolinti bedarbių pavojų, kurio grėsmę mes kasdien vis labiau jaučiame.

Turėdami visa tai prieš akis Žemės ūkio rūmai įsteigė daugiau 20 įvairių gamintojų ir augintojų draugijų, sąjungų, asociacijų, kad jos jungtinėmis savo narių jėgomis siektų tobulinti gamybą, į savo rankas perimtų pagamintų produktų perdirbimą ir

sukurtų savo gaminiams palankesnes rinkos sąlygas.

Deja mūsų geriems norams ir pastangoms realizuoti labai dažnai pritrūksta finansų ir materialinių išteklių. Jauna Lietuvos valstybė, stojusi į ekonominių reformų kelią, dar mažai kuo gali prisidėti prie vietinių ūkininkų pastangų savo gerbuvui gerinti. Žemės ūkio rūmai kviečia visus pasaulio tautiečius burtis organizuotai ekonominei veiklai Lietuvos ūkininkijai atstatyti.

Žemės ūkio rūmai pasiryžę tarpininkauti ir padėti visiems steigiantiems bendras su Lietuvos ūkininkais žemių nuomojimo bendroves, traktorių ir žemės ūkio mašinų nuomojimo bei aptarnavimo punktus, žemės ūkio produktų perdirbimo įmones. Visa tai galėtų būti daroma kooperatinių arba akcinių bendrovių pagrindu pelną dalijantis pagal investuoto kapitalo dydį.

Bendrovių ir įmonių priežiūroje, vadovavime, o taip pat kitokioje veikloje turėtų dalyvauti kaip vietiniai, taip ir užsieniniai investitoriai, kad visi vienodai būtų suinteresuoti bendrovės ar įmonės ekonomine sėkme.

Žemės ūkio rūmai tikisi, kad jūsų kapitalas ir vietinių ūkininkų darbštumas bus pats reikalingiausias šiandien derinys, kuris Lietuvos kaimui padės atsikelti ir toliau žengti

pažangos ir suklestėjimo keliu.

Dabartiniai Žemės ūkio rūmai valdo prieš karą turėtą pastatą, todėl ir jų adresas liko nepasikeitęs. Jis yra toks – K. Donelaičio g-vė 2,

Kaunas 3000,
telefonai 206274, 207498 ir 200423.

prof. Antanas Stancevičius,
Lietuvos Respublikos
Žemės ūkio rūmų tarybos
pirmininkas

VERTINGI ALBUMAI

Gera proga įsigyti meniško grožio albumą *"Einu per Lietuvą"*. Tai jau trečioji lietuvių fofomenininko Juozo Polio kelionė per Tėvų žemę.

Anksčiau išleisti albumai – *"Gimtoji žemė Lietuva"*, *"Atgimstanti Lietuva"*.

Naujame albume jau Lietuva pabudus, gražiausios ir brangiausios jos kraštovaizdžio vietos, svarbūs įvykiai, šventės. Albume rasime ir lietuviškąją Ameriką: lietuvių bažnyčias, paminklus.

Nepaprastai jautrus ir šiltas albumo tekstas, kurį parašė šviesios atminties prof. Česlovas Kudaba.

Kiekvieno albumo kaina po #18 dol. Užsakant paštu reikia pridėti po \$3.00 persiuntimo išlaidomis.

Pigios Kelionės į Baltijos Kraštus

TAUPYK LAIKĄ . . . Su vieninteliu tiesioginiu skrydžiu nuo New Yorko Kennedy Airport iki Rigos Latvijoje. American Trans Air yra greičiausias kelias į Baltijos kraštus.

TAUPYK PINIGUS . . . Palygink ir taupyk su American Trans Air. Todėl kad Jūs nusipelnėt gerą patarnavimą, ir pigiausią kainą!

TAUPYK NEPATOGUMUS . . . Su American Trans Air patarnavimais į Baltijos kraštus nėra jokio rūpesčio ar suspėsių sekanti lėktuvą nes čia yra tiesioginis skrydis. NĖRA persėdimų. NĖRA laiko gaišimo. NĖRA bėdų!

Riga, Latvija	Skrydžio kaina
Birželio 1 iki rugsėjo 30	US \$480
Spalio 1 iki spalio 31	US \$405
Lapkričio 1 iki gruodžio 31	US \$310

Išvykstame kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį

Ar Jūs skrendat darbo reikalais, ar pasimatyti su artimaisiais, Jūs norit ten nukeliauti ko greičiau. Nenorit persėsti, ar išleisti daug pinigų. American Trans Air's Tiesioginė Kelionė iš New Yorko iki Baltijos kraštų yra patogų, pigų ir paprastą. Argi ne taip Jūs visada ir norėjot keliauti? Paskambinkit American Trans Air arba savo Kelionių Agentui šiandien!

Užtikrinti keliones skambinkite 1-800-382-5892
arba savo kelionių agentui.

\$
310
nuo

Kelionė į vieną pusę
perkant ten ir atgal

Kelionė į vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietus reikia įsigyti mažiausiai 21 dieną prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokesčiai. Mūlo ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 apsaugai, \$3 patarnavimams, ir \$1.45 agrikultūrai.

TEISYBĖ I AKIS

Vladas Vijeikis

Mano draugas Florijonas sako:

– Man prededa patikti "Draugas". Aš kaip fanatiškas (taip gali mane vadinti. Neįsižeisiu). Taigi, fanatiškas tautininkas kreivai žiūrėjau į "Draugą". Mat jie labai blogai atsiliepdavo apie mūsų prezidentą Smetoną. Bet skaičiau nuo pat atvažiavimo į Ameriką. Ir mačiau kaip jie iš nedidelio namelio Bridgeporte išsikėlė į prašmatnius rūmus. Gerai. Malonu, kad mūsų spauda geriau verčiasi. Bet dabar "Draugas" ėmė labai verksti dėl nepriteklių. Štai tau naujiena. Visi mes nepritekliais vaduojamės.

Nauja redaktorė labai atvira. Man pradeda patikti. Taigi ji ir sako, kad "Draugą" apiplėšinėja ne tik paštas, kuris žinomas kaip šių laikų baisenybė, bet net ir iš Lietuvos. Lietuvos žinių agentūra (Elta) reikalauja vis daugiau dolerių. Jeigu nori sužinoti kaip sekasi nepriklausomybė Lietuvoje turi pakloti krūvas dolerių. Mums aišku, kad mūsiškė spauda nesivarto doleriuose. Bet Lietuvoje tas nerūpi. Duok dolerių.

Redaktorė šaukia gvoltu. Kas čia darosi? Ne tik giminės baigia paskutines kelnes numauti, bet ir valdžios įstaiigos. Šia proga man prisimena seni geri laikai. Tai to baisaus Smetonos laikais veikė Užsienio Lietuviams Remti Draugija. Ji įvairiais būdais rėmė užsienyje gyvenančius tautiečius. Brazilijoje pastatė tris mokyklas. Į Ameriką siuntė spaudą. Ir net nepagalvojo, kad gautų už tai atlyginimą. Dabar tas pats Brazauskas, kuris būdamas komunistų partijos vadas skelbė kaip Lietuva praturtėjo komunistų valdoma. Tai jo sėbrai purvais skandino išeiviją. Nepagailėta biauriausių kaltinimų svaidomų per vandenyną. O dabar ne tik išnaudoja, bet tiesiog apiplėšia

tuos pačius biaurius išeivius.

Teko išgirsti, kad Lietuvos žurnalistai apsilankę išeivijos redakcijose labai stebėjosi, kad su tiek mažai personalo galima išleisti laikraštį. Mat Lietuvoje redaktoriai turėjo šimtus padėjėjų, limuzinus su šoferiais ir kitus patogumus, neprieinamus laikraščių skaitytojams. Nei vienas nesusigundė imtis darbo išeivijos redakcijose. Tad man patiko Draugo redaktorės atvirumas. Pagaliau, kas nors turi išrėžti teisybę į akis.

Florijonas trinktelėjo kumštį į stalą. Ne per stipriai, kad nesulaužytų ir sušuko:

– Gana to visko. Gana mums juos penėti. Tegul patys uždirba, kaip mes čia per pusšimtį metų darėme.

GALIŪNAI VARŽĖSI KLAIPĖDOJE

Edvardas Šulaitis

Nuo 1989 metų Lietuvoje vyksta taip vadinami "Lietuvos galiūno" konkursai. Pirmasis toks konkursas, pagal tarptautines taisykles, buvo surentas Vilniuje esančiuose Sporto Rūmuose. Tokią idėją davė tuometinis Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto skyriaus viršininkas Dainius Kepenis. Pirmuoju galiūnu tapo Lietuvos jūrų laivininkystės motoristas Raimundas Zenkevičius iš Klaipėdos, kurį treneravo Klaipėdos "Meridiano" sporto klubo pirm. Bronius Vyšniauskas.

Po metų įvykusiose analogiškose varšybose, kur buvo liaudiško stiliaus rungtys (girnapusės nešinas, maišais prikrauto vežimo stūmimas, rąsto nešimas) R. Zenkevičius liko antruoju po netikėtai į pirmąją vietą patekusio Joniškų grūdų kombinato elektriko Egidijaus Karskio.

Pernai nutaręs šio pobūdžio varžybas praleisti, šių metų

Atbėgo Florijonienė, išgirdusi triukšmą.

– Ar jau susimušėte? Aš visados sakiau, kad mestumėte savo politiškas kalbas. Niekur į gerą jos neveda.

– Nesimušam. Dėl moterų teisių kovojame – pamelavo Florijonas. Jis žino ką daro – moterims reikia retkarčiais pameluoti.

– Labai kilnu iš jūsų pusės, – pralinksėjo Florijonienė, – Baigiu kepti kepsnį pagal mano pačios receptą. Tad už poros minučių ateikite į valgomąjį. Tik perspėju, atsargiai kramtykite, kad nenusikastumėte liežuvių. – Florijonienė labai simpatyškai nusijuokė, kas reiškė, kad ir mums reikia pritarti. Ką mes su Florijonu labai intensyviai atlikome. Žigiuojant į valgomąjį Florijonas sušnibždėjo – Na ir prasižiojau. Dabar iš jos tikrai išgirsi "paskaitą" apie moterų teises.

liepos 31 d. Klaipėdoje įvyksiamie galiūnų susirėmimai, R. Zenkevičius vėl išėjo nugalėtoju. Po jo likusieji išsirikiavo taip: Audrius Vosylis, Alvydas Kirkliuskas, Arvydas Švėgzda, Regimantas Vaitkus. Beje, A. Kirkliuskas buvo nugalėtoju pernai, kuomet R. Zenkevičius nedalyvavo.

Šiame galiūnų konkurse dalyvavo ir Anglijos stipruolių grupė, kurių keli yra vieni iš stipriausiųjų pasaulyje. Anglas Mark Higgins išėjo apsoliučiu šių bendrų varžybų nugalėtoju, tačiau po jo sekė 3 lietuviai: Zenkevičius, Vosylis ir Kirkliuskas.

Taip pat buvo ir komandinės varžybos, kurias netikėtai lengvai laimėjo lietuviai, kurie iš 5 rungčių užėmė 4 pirmąsias vietas. Bendras rezultatas, skaičiuojant baudos taškus (o jų reikėjo gauti kuo mažiau) toks: Lietuva 79.5, o Anglija 117.5

■ laiškai Dirvai

LIETUVIAI EKONOMINĖJE KONFERENCIJOJE

Liepos mėn. 22 d., Washington, įvykusioje konferencijoje dalyvavo aštuoni lietuviai: Asta Banionytė, dr. Jonas Genys, Linas Kojelis ir Kestutis Miškinis iš Washingtono. Juozas Kazickas iš New Yorko, Max Makaitis iš Massachussetts ir dr. Elona Vaišnienė iš Connecticut. Konferencija buvo surengta Bretton Woods komiteto, kuris studijuoja globalines ekonomikos problemas.

Kalbėtojų tarpe buvo JAV izdo Departamento pasekre-

Beje, šias varžybas stebėjo apie 15 tūkst. žmonių, kas šiuo laiku, bene, rekordinis skaičius Klaipėdoje. Varžybų metu grojo gerai žinomas "Jonio" ansamblis, dainavo Ovidijus Vyšniauskas. Ši nusisekusi renginį suorganizavo Bronius Vyšniauskas, o jam nemaža padėjo Klaipėdos miesto tarybos pirm. Vytautas Čepas.

Apie šį renginį – prieš jį ir po jo daug rašė ir nemaža nuotraukų talpino dienraštis "Klaipėda" iš kurio ir ėmėme šias informacijas. Jį, žinoma, atžymėjo ir kiti Lietuvos dienraščiai, o ypatinai "Lietuvos rytas" iš Vilniaus.

Šių metų birželio mėnesio pradžioje viešint Klaipėdoje buvo gera proga asmeniškai susitikti su vėl galiūno titulą laimėjusiu R. Zenkevičiumi ir jo treneriu Broniumi Vyšniausku. Nuėję į Laivininkystės rūmų kavinę mes prie kavos puoduko pasisėkėjome apie buvusius ir būsimąjį galiūnų konkursą ir jau tuomet R. Zenkevičius tikėjosi savo pergale, nors, esant kukliu vyru, jis per daug garsiai apie tai nekalbėjo ir nenorėjo garsintis savo pasiekimais. Atrodo, kad Lietuvos galiūnas R. Zenkevičius ne žodžiais, o veiksmais nori iškovoti pripažinimą.

Čia norisi pridėti kelis sakinius apie R. Zenkevičiaus trenerio B. Vyšniausko prieš porą metų sudarytą ir išleistą stambiai (304 puslapių didelio formato) knygą "Mokykimės gyventi be vaistų", kuri labai tinka sportininkams, norintiems pasiekti galimai geresnių rezultatų. Žinoma, ji rekomenduotina visiems, besirūpinantiems sveikata. Šią vertingą knygą taip pat parsivežiau iš Lietuvos.

torius Lawrence Summers, Wilfried Thalwitz – Pasaulinio Banko viceprezidentas, Kenneth Brody – JAV Eksporto – Importo Banko prezidentas, Ruth Harkin – Užsienio Privačių Investicijų korporacijos prezidentė, ir Richard McCall – Tarptautinio Išvystymo Agentūros Tarnybų viršininkas.

Labai įdomūs žmonės – aukšto lygio profesionalai ekonomijos srityse. Aštuoni lietuviai atstovaujantieji Lietuvos ekonominius interesus – aukšto lygio profesionalai ekonomijos srityse? Asta Banionytė – ekonomistė? Verslininkė? Linas Kojelis – ekonomistas? Verslininkas? Dr. Elona Vaišnienė – ekonomistė? Tie patys žmonės, kaip Linas Kojelis, Asta Banionytė – atstovauja lietuvius visais klausimais – bet kur ir bet kada. Nenuostabu, kad ekonomijos konferencijoje nėra kalbama apie tragišką Lietuvos ekonominį lygį ir kaip jį pagerinti, o kalbama apie rusų kariuomenės išvedimą. (Aktuali tema ne vietoje.)

Nebuvo iškeltas klausimas, kaip galima gauti iš Importo–Eksporto Banko paskolų, kad galėtų daugiau Lietuvos gaminių į pasaulinę rinką išvesti. Vietoj to buvo iškeltas žmogaus teisių klausimas. Kodėl?

Iš aštuonių ekonomijos konferencijoje dalyvavusių lietuvių – tik pora iš jų apie ekonomiką išmano.

Nenuostabu, kad estai ekonomijos srityje daugiau pažengę į prieką negu lietuviai. Estų ekonominiai klausimai yra sprendžiami žmonių, kurie dirba savo srityje, o ne vienos nuomonės "politikierių".

Man įdomu kaip tie patys žmonės visus Lietuvos interesus reprezentuoja? Kas juos į tas konferencijas siunčia? Ir ar ne laikas, kad Lietuvos ekonominiai interesai būtų reprezentuojami žmonių, kurie apie ekonomiką išmano, su Lietuvos pramone dirba, Lietuvoje esančias problemas žino.

V.Z. Burokas,
10631 Ohio Avenue
Los Angeles, CA 90024

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,
tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujama ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykitės Šluto radijo valandos sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga

Lietuvos galiūno titulą vėl laimėjęs klaipėdietis R. Zenkevičius (dešinėje) kartu su savo treneriu Br. Vyšniausku Klaipėdoje šių metų birželio mėnesio pradžioje. Ed. Šulaičio nuotr.

VYKSTANTIEMS Į DAINŲ ŠVENTĘ LIETUVOJE

Dainų Šventė Lietuvoje įvyks 1994 m. liepos 7 – 10 dienomis. Ji bus suaktyvinė, 70 metų nuo I-sios Dainų Šventės, įvykusios Kaune 1924 metais. Toronte sudarytame organizaciniame komitete muzikos reikalus tvarko DALIA VISKONTIENĖ. 1993.6.30 d. yra išsiuntinėtas laiškas su informacija. Iki rugpiūčio 15 dienos bus paruoštas repertuaro leidinys. Jis bus gaunamas įmokėjus 120 JAV dolerių. Mokestis

ATEITININKŲ ŽINIAI

Bendras Clevelando ir apylinkių ateitininkų susibūrimas – veiklos pradžia įvyks sekmadienį, rugsėjo 26 d.

Renkamės Dievo Motinos parapijos salėj 9:45 v. ryte eisenai į 10 v. mišias. Tuoj po mišių, 11 val. mažojo salėj – kavutė, užkandžiai ir susirinkimas. Programoje: pranešimai iš Ateitininkų konferencijos Chicagoje (savo išpūdžiais pasidalins N. Balčiūnienė, dr. Linas Vaitkus, D. Staniškienė); ateities veiklos planai.

LAIKAS SKIEPYTIS

Didžiausios amerikiečių pensininkų s-gos – AARP rugsėjo mėn. biuletenyje pranešama, kad visi Medicare programoje apdrausti asmens galės šį rudenį nemokamai skiepytis nuo gripo. Susirgimų kontrolės centrai (CDC) įspėja, kad šiemet laukiama pavojinga gripo viruso epidemija – "A/Beijing/32/92". Ateinantis gripo sezonas yra ypač pavojingas vyresnio amžiaus asmenims bei tiems, kurie turi širdies negalavimus, emfemą, astmą arba bronchitą.

JAV Viešojo sveikatos tarnyba skatina visus 65 m. ir vyresnius skiepytis nuo pneumokokinio plaučių uždegimo, kurį sukelia bakterijos. Paprasčiausias plaučių uždegimas yra labai pavojingas vyresnio amžiaus asmenims, tvirtina sveikatos pareigūnai. Užtenka vieno paskiepimo visam gyvenimui. Medicare moka ir už šį skiepimą.

Ger.J.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

Rugsėjo 20d. 1993 m. prasidės anglų kalbos pamokos, suskirstytos į tris grupes – pradedantieji, pažengusieji ir norintieji pagilinti anglų kalbos žinojimą.

Mokslas yra nemokamai. Suinteresuoti kreipkitės į: Cleveland Hts ar University Hts ESL programą, telefonas – 371-7138

padengs išlaikymo, transporto Lietuvoje, taip pat gaidų leidimo išlaidas. Šį mokestį reikia apsimokėti ligi 1993 m. spalio 31 dienos. Adresas: Lithuanian World Community Song Festival, 12740 South 82 Ave. Palos Park, IL 60464, U.S.A.

Šventės dalyviai turėtų būti Vilniuje ne vėliau 1994 m. liepos 2 d. Vienetai, nebuvę repeticiuose, neturės teisės pasirodyti šventėje. Ligi šiol pirminę registraciją atliko 500 choristų iš JAV, Kanados, Argentinos, Vokietijos ir Australijos. Chorų reikalais prašome kreiptis į DALIA VISKONTIENĖ, 416 – 762-8098, FAX 416 – 533-2282, gi bendrais reikalais prašome kreiptis į VITALIJĄ VASAITIENĖ, Pasaulio L.B. vice-pirmininkę kultūros reikalams, 708 – 448-5930, FAX 708 – 257-9010.

Padėkos savaitgalyje 1993 m. lapkričio 25 – 28 dienomis Toronte kviečiamas dirigentų ir chorų bei tautinių šokių grupių atstovų suvažiavimas.

PATAISA IR ATSIPIRAŠYMAS
Dirvos Nr. 33, 9/2/93, straipsnyje: "Vilties D-jos Valdyba Dėkoja" – pareikštoje padėkoje Dirvos gegužinės talkininkams, per neapsižiūrėjimą neįrašyta gegužinei talkininkės S. Blinstrubienės pavardė.

Dėkojame už talkininkavimą ir atsiprašome.

Vilties D-jos Valdyba

JUDITA PETRAITIENĖ, registruota gailestinga sesuo, turinti 12 metų praktikos, šiais metais įsigijo, Ohio Specialios Paskirties Medicinos Universitete, masoterapijos (massage therapy) diplomą. Šiai specialybei Judita išlaikė Ohio valstybinius egzaminus ir yra registruota Ohio medicinos sąjungoje (Medical Board), suteikti įvairius terapijos patarnavimus.

Jos specialybė vadinama "Lifeline Massotherapy", į kurią įeina įvairūs mediciniški ir kiti terapiniai masažai.

Sveikiname Juditą įsigijusią labai praktišką specialybę ir linkime sėkmės. Reikalingiems šio patarnavimo, kreipkitės telef. 531-1058.

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel: (216) 932-6100 Fax: (216) 932-5236

KELIONĖMS Į LIETUVĄ IR Į KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE RITAI STAŠKUTEI
932-6100

Kviečiame dalyvauti keturioliktame metiniame

PABALTIEČIŲ BENDRAVIMO VAKARE šeštadienį, rugsėjo 25 d., 7:00 val. vak.

Lietuvių Namuose

Meninę dalį atliks

Solistė LAIMA ŠARKAITĖ – STARČIC

PO KONCERTO VAKARIENĖ

Bilietai po \$ 17.50 gaunami pas J. Budrienę tel. 486-3912 ir B. Pautienienę – tel 383-8225

Pelnas skiriamas bendrai pabaltiečių politinei bei informacinei veiklai paremti.

Rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas

LB ATSTOVAI JAV TAUTINIO SAUGUMO TARYBOJE

(Atkelta iš 2 psl.)

pareigūnai rodė gilų sisorūpinimą ir pažadėjo intervienuoti specifinėse JAV valdžios įstaigose.

Atsakydama į LB atstovų pastabas, B.E. Sanner pareiškė, jog JAV yra nusitačiusi stipriau Lietuvai padėti įvairiose srityse. Šia kryptimi jau veikiama. Artimiausiu laiku Lietuvai bus pateiktos naujos programos teisės ir teisėsaugos srityse. 1994 metų pradžioje turėtų pradėti veikti Baltijos verslovių fondas (Baltic enterprise fund).

Būtina pastebėti, kad abu pareigūnai yra gerai informuoti apie artėjančią prez. A. Brazausko vizitą į JAV. Esama galimybės, kad prez. Clintonas privačiai su A. Brazausku susitiks jo vizito metu. Tai greičiausia įvyks New Yorke, Jungtinių Tautų organizacijos generalinės asamblėjos metu. Pareigūnų žinota ir apie A. Brazausko

planus lankytis Kalifornijoje.

J. Kronkaitis, kuris vadovauja Baltic Institute organizacijai, siekiančiai pagelbėti Baltijos valstybėms karinės apsaugos srityje, pabrėžė svarbą sudaryti galimybes Lietuvos karininkams tobulintis JAV karinėse akademijose. Tai būtina, jei norima Lietuvą stipriau integruoti į vakarus. Stažavimasis Amerikoje galėtų padėti Lietuvai nusikratyti iš Rusijos perimtų kai kurių ydų, pavyzdžiui, kiek tai liečia karininkų elgseną kareivių atžvilgiu. Gautas pažadas šioje srityje tarpininkauti.

Šio JAV LB atstovų susitikimo su JAV Saugumo tarybos pareigūnais šiais metais būta jau trečio. Šio susitikimo metu jautėsi, kad prez. Clintono administracija jau stiprokai į savo rankas yra perėmusi valstybės vairą.

Alg. Gečys. (LB Inf.)

SIUNTINIAI, MUITAI IR TRANSPAK

SIUNTINIAI, MUITAI IR TRANSPAK

Turime OFICIALŲ patvirtinimą, kad siunčiant per TRANSPAK pagalbą tikslais jokių muitinių mokesčių nėra.

Talpinuvasi siunčiami kas savaitę

TRANSPAK praneša: NAUJI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairaus maisto \$ 98.

22 svarai įvairaus maisto \$ 65.

22 svarai mėsos gaminių \$ 95.

45 svarai įvairaus maisto be mėsos \$75.

Mažas, bet vertingas: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai – tik \$39.

Galite užsakyti aspirino ir vitaminų prie visų siuntinių. Visi gaminiai sudaryti iš užsienietišų produktų, išskyrus rūkytas dešras ir sūrį.

Pinigus pervedam doleriais Jūsų giminėms.

Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą. Daugiausia siuntinių į Lietuvą siunčiama per TRANSPAK. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO

ROTA DEGUTIENĖ

216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Chicago tel. 312 436-7772

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629

TAUPA Lietuvių Kredito Kooperatyvas

Kviečia visus pasinaudoti mūsų labai žemais paskolų procentais

Namų paskolos	3.43% keičiasi (variable)	Iki 15 metų
Naujoms mašinoms	5.49% nesikeičia (fixed)	4 metai
Naudotoms mašinoms	6.49% nesikeičia (fixed)	Įvairus
Namų remontui	6.50% keičiasi (variable)	Iki 10 metų
Namų remontui	7.99% nesikeičia (fixed)	Iki 5 metų

Procentai gali keistis.

Del smulkesnių informacijų prašom kreiptis į TAUPA: 481-6677

CLEVELANDE ir apylinkėse

PRISIMINTAS PRANAS KARALIUS

Rugsėjo 13 d. 7:00 val. vakaro Clevelando Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčioje klebonas sktn. kun. Gediminas Kijauskas, SJ auokojo Mišias už a.a.v.s. Praną Karalių, kuris mirė St. Croix (US VI) saloje š.m. rugpjūčio 18 d. Pirmadienio vakarą į Mišias atvyko pusšimtis velionio v.s. Pr. Karaliaus bičiulių bei skautijos sesių ir brolių. Iš šeimos dalyvavo dukraitė Angelika.

Ačiū sktn. kun. G. Kijauskui už prasmingą velionio prisiminimui skirtą pamokslą.

Ger. J.

PABALTIEČIŲ VAKARAS

14-tas metinis Pabaltiečių Bendravimo vakaras įvyks šeštadienį, š.m. rugsėjo mėn. 25 d. 7 val. vak. Lietuvių Namuose.

Programą atliks solistė Laima Šarkaitė-Starčic. Po koncerto bus vakarienė.

Bilietai po \$ 17.50 gaunami pas Jadvygą Budrienę, tel. 486-3912 ir Beatricę Pau-

HOME

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolas namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

atlanta

SIUNTINIAI
BE
MUITO

PRISTATYS JŪSŲ SIUNTINIUS
Į LIETUVĄ GREITAI, SAUGIAI
IR PIGIAI. JOKIŲ APRIBŲJIMŲ
IR SARAŠŲ SIUNTIJIMAMS

NEREIK A.

VISI SIUNTINIAI ADRESATŲ
PASIEKIA BE MUITO.

MŪSŲ ATSTOVAS CLEVELANDE:
639 East 185th Str., Cleveland, OH, 44119
Telefonas: (216) 481-0011
DARBO LAIKAS:
Antr. - Penkt. 9-5 ; Šeštad. 9-2

tienienę politinei bei informacinei veiklai paremti.

CHESTERLAND NURSERY

Šiais metais turime didelį, geros kokybės, obuolių ir kriaušių derlių. Vaisiai paroduami papigintomis kainomis. Adresas:

13070 Chillicothe Rd.
(Rt. 306) Chesterland, OH.
Tel. 729-1205 (36-40)

PARENGIMAI

1993 M.

• RUGSĖJO 25 d. Pabaltiečių Vakarų. Ruošia lietuviai latviai ir estai.

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• SPALIO 9-10 ir 23 dienomis JAV LB Clevelando apylinkės rengiamų LIETUVIŲ DIENŲ programa Dievo Motinos parapijos patalpose.

• LAPKRIČIO 7 d. pianistų Sonatos ir Roko Zubovų koncertas. Rengia D.M. Parapija ir Tėvynės Garsai.

• LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

• LAPKRIČIO 20 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

IEŠKOMA MOTERIS

nesunkiai sergantį ligonį prižiūrėti. Norima kad galėtų kartu gyventi Clev. Hts. ir būtų gerai jei vairuotų mašiną.

Skambinkite Audronei
371-9809

DĖMESIO CLEVELANDO LIETUVIAI!

LITHUANICA COMMERCE & CARGO INC.

Siunčia siuntinius į Lietuvą adresatams į namus.

Siuntiniai bus priimami

Lietuvių Namuose – 877 E. 185 St.

Sekmadieniais nuo 2 v.p.p. iki 5 v.p.p. o pirm. nuo 9v. iki 1v.p.p.

Siuntiniai bus priimami rugsėjo 19 ir 20 d.

spalio 3 ir 4 d. ir spalio 24 ir 25 d.

Siolome pradėti siųsti kalėdinius siuntinius pačiomis pigiausiomis kainomis.

Siuntinių kainos laivu – iki 100sv. – 67¢-1 sv. minimum \$20

virš 100 sv. – 57¢-1 sv.

Siuntinių kainos oro linija – iki 40 sv. – \$2.65 -1sv. min. \$30

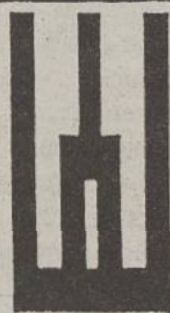
virš 40 sv. – \$2.45 -1sv.

Sudarome ir siunčiame amerikietiško maisto siuntinius. Pervedame pinigus į Lietuvą.

LITHUANICA C & C INC. 6607 S. PULASKI RD. CHICAGO ILL 60629

Tel. 1-312-585-8700, Fax 1-312-585-8922

Prezidentas Gediminas Zaremba (33-35)

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

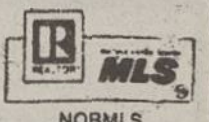

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina ma teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

APIE ŽEMĖS GRAŽINIMĄ

(Atkelta iš 5 psl.)

gali gauti žemės sklypą individualiai statybai, o už kitą žemės ploto dalį kompensaciją pinigais.

Žemės sklypai statybai suteikiami tik pagal detalius užstatymo projektus, nustatčius jų vietą ir ribas. Todėl, kol nėra suformuotas sklypas ir kol neišsiaiškinta, ar pretendentas sutinka šį sklypą gauti, neturėtų būti priimti miestų ar rajonų valdybų sprendimai dėl nuosavybės teisės į mieste turėtą žemę gražinimo.

Be to, atsižvelgiant į turėtą žemės, galimos panaudoti individualiai statybai, plotą ir pretenduojančių gauti žemės sklypus asmenų skaičių, miesto ar rajono savivaldybė gali nustatyti mažesnę už maksimalų (0,2 ar 0,3 ha) neatlygintinai skiriamą žemės sklypo dydį. Įstatymas leidžia suteikti nuosavybės neatlygintinai ne tik žemės sklypą individualiai statybai, bet ir kitai veiklai, pavyzdžiui, daržams. Visiems šiems reikalingams sutvarkyti dabar rengiamas Vyriausybės nutarimas, kuris nustatys nuosavybės teisės į miestuose ar miesto tipo gyvenvietėse turėtą žemę gražinimo tvarką.

Asmenims, kurie miestuose ar miesto tipo gyvenvietėse turi privačių namų valdas, šių valdų užimami žemės sklypai jiems gali būti suteikti neatlygintinai kaip kompensacija už turėtą žemę. Taip pat gali būti suteiktas nuosavybės neatlygintinai šalia privačių namų valdos sklypo pretendento naudojamas žemės ūkio ar kitai veik-

lai žemės sklypas, jeigu jis pagal teritorinio planavimo dokumentus nenumatytas panaudoti miesto ūkio, valstybės ar visuomenės poreikiams bei individualių gyvenamųjų namų statybai. Šių sklypų maksimalų dydį nustato to miesto ar rajono savivaldybės.

Nuosavybės teisės gražinimo tvarka

Parengus visus dokumentus nuosavybės teisei į žemę gražinti, sprendimus priims miestų ar rajonų valdybos ir tik Vyriausybės nustatytais atvejais – Žemės ūkio ar Miškų ūkio ministerija. Tai leis smarkiai paspartinti žemės privatizavimo procesą. Priėmus sprendimą, žemės sklypą būtina įregistruoti miesto (rajono) valstybinio žemės kadastro duomenų registre. Registruojant žemės sklypus, kuriuos naudos pats žemės savininkas, būtinas miesto (rajono) valdybos potvarkis, nustatantis šio žemės sklypo perėmimo iš buvusio žemės naudotojo ir tolesnio žemės naudojimo sąlygas. Registruojant išnuomojamus žemės sklypus būtina kartu pateikti ir privačios žemės sutarties su nuomininku projektą.

Kai sprendimas priimamas nustatant valstybės išperkamos žemės plotą, jį vykdyti bus įpareigota to miesto ar rajono, kuriame buvo turėtoji žemė arba kuriame norima gauti žemės sklypą neatlygintinai, valdyba.

Pranas Aleknavičius
Žemės tvarkymo
departamento direktorius

Kaimynui ir dainos draugui

A. A.

PRANUI KARALIUI

mirus, reiškiau gilią užuojautą jo žmonai GERDAI, sūnums BENEDIKTUI ir KORNELIUI

Vacys Statkus

A+A

PRUDENCIJAI

BIČKIENEI-JOKŪBAUSKIENEI

mirus, jos seseriai, mūsų skyriaus narei NATALIJAI AUKŠTUOLIENEI, velionės vyrui ir visiems giminėms bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

A.L.T. S-gos East Chicagos skyriaus nariai

ARGENTINOS TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ MINI DVIDEŠIMTMETĮ

Argentinos lietuvių jaunimo tautinių šokių grupė INKARAS, priklauso Lietuvių Centro draugijai. Jis įsteigtas 1973 metais ir rugsėjo mėnesį mini 20 metų sukaktį.

Vadovas ir mokytojas iki šių dienų yra Juozas Pulikas.

Per 20 metų intensyvaus darbo veiklą Inkaras yra išaugęs į stiprų šokio vienetą. Ilgų metų bėgyje jam teko atlikti daug programų minėjimuose ir įvairiuose renginiuose.

Kasmet surengia ir savo metinį koncertą. Dažnai pasirodo ir nelietuvių tarpe, kur

PRISIMENANT JUOŽĄ LAUČKĄ

Su pagarba prisimename vieną iš pirmųjų ALTO veikėjų Juožą Laučką, kuris mirė rugsėjo 9 d. Marylande. Jis buvo gimęs Brockton, MA 1910 metais. Po Pirmojo pasaulinio karo buvo grįžęs su tėvais Lietuvon. Kur baigė teisės mokslus. Sugrįžęs Amerikon Laučką redagavo "Darbininką", vėliau ir dienraštį "Amerika".

Juozas Laučka buvo vienas iš ALTO ir Balfo steigėjų. Yra dirbęs Amerikos Balso radijo lietuvių tarnybos redaktorium, o vėliau ir Radio Liberty. Buvo žymus katalikų organizacijų veikėjas, priklausė Lietuvos Vyčiams.

Juozas Laučka buvo dar paskutinis likęs gyvas atstovas, dalyvavęs Amerikos lietuvių atstovų delegacijoje pas prezidentą Roozeveltą 1940 metų spalio 15 dieną, kada Amerikos prezidentas padarė pareiškimą, kad Lietuvos okupacijos Amerika nepripažįsta. Per visą savo gyvenimą Juozas Laučka buvo ALTO darbų rėmėju.

Kada 1991 metais buvo minima ALTO 50-ties metų veiklos sukaktis, Juozas Laučka iškilmingame minėjime tarė patriotinį žodį. Mes jo visada pasigesime.

ALT

ne tik parodo mūsų tautinius šokius ir gražius tautinius rūbus, bet bendrai supažindina visuomenę su lietuvių tautos dabartine padėtimi.

Po ilgų metų ir sunkaus idėto darbo ansamblio pasirodymai visada davė gražių atsiliepimų. Ypatingai jie buvo ir yra laukiami tautų festivaliuose. Jiems teko dalyvauti IV, V, VI ir VII tautinių šokių šventėse, kurios įvyko Amerikoje – Clevelande ir Chicagoje, Canados Hamilton. Tokioms išvykoms ruošiantis, visada buvo pritraukiama į Inkara narių. Iki šiol grupėje yra dalyvavę apie 150 jaunuolių. Šiuo metu ansamblį sudaro apie 30 jaunuolių, kurių amžius svyruoja nuo 15 iki 30 metų.

Viešų pasirodymų kasmet būna apie 20. Ne tik Buenos Aires mieste, bet ir užmiesty, kartais net kituose Pietų Amerikos kraštuose kaip Brazilijoje ir Urugvajui. Yra pasirodę ir televizijoje.

Grupė renkasi kas savaitę, šeštadieniais. Mokosi lietuvių kalbos, dainų, susipažįsta su Lietuvos istorija bei kultūra.

Sofia Jonušienė

PREZIDENTO BRAZAUSKO VIZITAS JUNGTYNĖSE TAUTOSE

(Atkelta iš 1 psl.)

ku. Prezidento kalba numatyta apie 4 val. p.p. Generalinėje Asamblėjoje. Tą dieną Lietuvos Ambasadorius prie JT Anicetas Simutis Jungtinėse Tautose rengia pietus Prezidento Brazausko garbei, į kuriuos kviečia apie 25 kaimyninių ir draugiškų valstybių ambasadorius, jų tarpe Estiją ir Latviją, Skandinavijos ir Centrinės Europos šalis, Rusiją, Baltarusiją ir Ukrainą, Saugumo tarybos nuolatinius narius bei į jos eiles pretenduojančias valstybes Vokietiją ir Japoniją.

Šalia valstybinio lygio susitikimų, numatomi ir susitikimai su visuomeninėmis organizacijomis.

KORP! NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMAS

Suvažiavimas įvyks 1993 m. lapkričio 20 d. (šeštadienį) Pasaulio Lietuvių Centre Lemonte Bočių salėje. Bus posėdžiaujama nuo 10-tos val. ryto iki 4-tos val. po pietų. Trumpa pietų pertrauka numatyta 12-tą val.

Vakare, toje pačioje salėje, bus švenčiama korporacijos metinė šventė, kurią organizuoja Chicagos padalinys. Šventėje bus įteiktos Dirvos novelės premijos.

Korporacijos knyga yra jau spausdinama Draugo spaustuvėje. Tikimės, kad suvažiavimui knygą jau turėsime.

Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSUI ATSIŪSTA 7 NOVELĖS

Iki š.m. rugsėjo 17 dienos gautos šios novelės: Kąsnis juodai dienai (K. Paberžis), Prie obels (Julija), Staigus posūkis (Miegalis), ir Ji manęs neužmiršo (Kalnų upelis), Likimas ir klaida (Laumė), Po likimo rimbu (Juozas Abaras) ir Nepažįstamų vaiduoklių žaidimas (Haris).

Visos novelės rugsėjo 17 d. išsiųstos į Chicagą Korp! Neo Lithuania atstovui Vaclovui Mažeikai. Jis novelės perduos novelių vertinimo komisijai, kurią sudaro: J. Švabaitė-Gylienė, J. Žygas ir G. Modestienė.

INGA NELSAITĖ, – ROMO IR ANGELEŠ NELSU DUKRA SUSIŽIEDAVO SU VITU RUGIENIUM – VITO IR JURINOS RUGIENIŲ SŪNUMI. Vestuvės įvyks ateinančių metų vasarą.

LIETUVOS GENERALINIS KONSULAS H. LAPAS PRANEŠA, kad per jo vadovaujamą konsulatą jau užsiskaita 130 traktorių Lietuvos ūkininkams.
